HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata

2018-2023.

Tartalom

I. Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 2
I.1. Bevezetés 2
I.2. A település bemutatása 3
I.3. Értékeink, küldetésünk 10
I.4. Célok 10

II. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 12
II.1. Jogszabályi háttér bemutatása 12
II.2. Stratégiai környezet bemutatása 15
II.3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 17
II.4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 42
II.5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 64
II.6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 70
II.7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 78
II.8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 84
II.9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 85

III. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 87
III.1. A HEP IT részletei 87
III.1.1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése 87
III.1.2. A beavatkozások megvalósítói 88
III.1.3. Jövőképünk 88

III.2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 97

III.3. Megvalósítás 100
III.3.1. A megvalósítás előkészítése 100
III.3.2. A megvalósítás folyamata 100
III.3.3. Monitoring és visszacsatolás 102
III.3.4. Nyilvánosság 102
III.3.5. Érvényesülés, módosítás 103

III.4. Elfogadás módja és dátuma 105

I. Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

I.1. Bevezetés

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára, eszerint:

„31. § (1) A község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

(2) A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

(4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.”

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.

A helyzetelemzésről és az intézkedési tervről a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (a továbbiakban 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet) az alábbiakat írja elő:

„1. § (2) A helyzetelemzésben… a települési önkormányzat megvizsgálja a település esélyegyenlőségi helyzetét és problémáit…

2. § (1) A települési önkormányzat a helyzetelemzés alapján… öt évre szóló intézkedési tervet készít...

(2) Az intézkedési tervben a helyzetelemzés következtetései alapján feltárt problémákhoz kapcsolódóan kell meghatározni a helyi esélyegyenlőségi program céljait, valamint az azok elérését szolgáló intézkedéseket.

(3) Az intézkedési tervben gondoskodni kell a települési önkormányzatra vonatkozó további fejlesztési tervek, koncepciók, programok és a helyi esélyegyenlőségi program célkitűzéseinek összhangjáról, különös tekintettel a közoktatási esélyegyenlőségi tervre és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseire.

(4) Az intézkedési tervben esélyegyenlőségi területenként kell bemutatni az intézkedéseket, azok elvárt eredményeit, fenntarthatóságát, és a végrehajtáshoz szükséges erőforrásokat, valamint a végrehajtás ütemezését és felelősét.”

Ugyanezen rendelet 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az Ebktv. alapján, a 293/2013. (08.08.) számú határozatával öt évre elfogadta a település esélyegyenlőségi programját. Az önkormányzat a HEP-ben 2013-ban beazonosított problémák megszüntetése érdekében megfogalmazott intézkedési tervet az abban foglalt ütemezésnek megfelelően végrehajtotta.

A HEP felülvizsgálatáról a Képviselő-testület a 334/2016. (02.11.) számú határozatával, majd annak változatlan formában történő elfogadásáról a 347/2017 (08.15.) számú határozatával döntött. Az önkomránzyat 2018-tól, a jogszabályi előírásoknak megfelelően új helyi esélyegyenlőségi programot készít.

Összhangban az Ebktv., a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Szabolcsveresmart Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait[1], valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

I.2. A település bemutatása

I.2.1. Szabolcsveresmart történelme[2]

Szabolcsveresmart többutcás, szalagtelkes település a Rétközben; a Tisza hordalékkúpjára települt. Déli részét Kis-végnek, észak felé eső részét Tisza-végnek nevezik.

Hozzá tartozik a Tölgyesszög-tanya és a Rozsálypuszta, amely korábban önálló falu volt. A településnév a természeti földrajzi nevek csoportjába tartozik: a Veresmart eredetileg a táj egy darabját jelentette, az ismeretlen eredetű mart szó vízpart, emelkedő domboldal értelemmel került a névbe; ezt bizonyára a fövény színéről nevezték veres (vörös)-nek.

1329-ben Bacskai Miklós és Várdai Pelbárt perelt egymással a Gyalmastó nevű halászóhely tulajdonjogáért. 1334-ben a Várdai család birtoka volt. 1556-ban mintegy 60-65 lakosa lehetett. 1611-ben Nyáry Pál felesége után a Várdai örökségből királyi adománylevéllel szerezte meg. Másik birtokosa ebben az időben Melith Pál volt.

A XVII. században hg. Esterházy Miklós és gr. Bercsényi Miklós lettek a földesurai. A XVIII. században a kisvárdai közbirtokos családok és a pálos rend osztoztak rajta. A jobbágyfelszabadítás idején 650 lakosa volt, a földesurak nagyrészt kicserélődtek. Az Eszterházy, a Horváth és a Szögyéni családok továbbra is tulajdonosok voltak itt.

[1] Költségvetési koncepció, Gazdasági Program, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv

[2] www.szabolcsveresmart.hu/?module=news&action=show&nid=6169

A falu határába olvadt be Petlend, de ez a határnév később eltűnt. Ugyancsak a mai Veresmart határába olvadt be Rozsály; a Várdaiak birtoka volt és mindvégig az uradalom része maradt. 1381-ben kápolna állt itt temetővel és egy remetelakkal.

1387-ben a Várdaiak a Tiszán révjogot kaptak, e jog később az örökösökre is kiterjedt. 1556-ban 60-65 lakosa lehetett. Rozsályt is Nyáry Pál kapta meg királyi adományként a Várdai örökségből. 1694-re elnéptelenedett, ekkor már puszta és Bercsényi László tulajdona volt.

A XVIII. században a kisvárdai birtokosok közül Jósa István, Krucsay Márton és Csepei Zoltán István osztoztak rajta. Az 1745-ös határjárás során a tanúk még emlékeztek a középkori falu határára. Szintén emlékeztek az ugyancsak középkori, de később elpusztult Öszödre is.

A XX. század elején 188 házban 1.260 lakos élt, akik között református vallásúak voltak túlsúlyban.

I.2.2. Történelmi emlékek[3]

A legrégebbi tárgyi emlékek a vaskorból származnak. Ezeket a nyíregyházi Jósa András Múzeumban őrzik. 1900-ban, a Temetőhegyen, cserépfazékban fél kilónyi ezüstpénzre bukkantak Báthory Zsigmond idejéből, ami szintén a múzeumba került.

Az első írásos emlékek a faluról 1328-ból valók és a Zichy okmánytárban található. Rozsálypusztát viszont már 1290-ben említi IV. László okmánylevele. 1459-ből való irat szerint Rozsály már a XV. században, mint révhely szerepel. 1849-ben csatolták Veresmarthoz.

I.2.3. Infrastruktúra[4]

Szabolcsveresmart kisközség Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. A Rétköz északkeleti részén fekszik, Kisvárdától 15 km-re, Nyíregyházától pedig kb. 60 km-re, közvetlenül a Tisza mellett. A folyó északról és nyugatról határolja. Keletről Döge, délről Kékcse, délnyugatról Tiszakanyár veszi körül.

A község területe 22,95 m^2. A falu a 4-es főútról Dögénél leágazó alsórendű úton érhető el. A legközelebbi vasútállomás a Budapest-Záhony vasútvonalon Kisvárdán található, ahonnan és ahová tömegközlekedési eszközzel (autóbusszal) lehet eljutni.

I.2.4. Lakásállomány, egyéb jellemzők

Jelenleg a településen 562 db lakóház található, melyből 503 lakás van ellátva vezetékes ivóvízzel. A lakóházak 70%-a gázzal fűthető. A szennyvízhálózat a település nagy részén kiépült, kivéve a két korábbi külterületet. A község a crossbar rendszerbe bekapcsolódott, valamint a szervezett kommunális szilárd hulladékgyűjtés is megoldott (minden hét szerdáján szállítják el a hulladékot). [5]

[3] Kazinczy Ferenc Általános Iskola Szabolcsveresmart Évkönyv 1999.
[4] http://www.szabolcsveresmart.hu/?module=news&action=show&nid=6170
[5] http://www.szabolcsveresmart.hu/?module=news&action=show&nid=6170

A faluban háziorvosi rendelő, védőnői szolgálat, mozgó könyvtár, általános iskola és napközi otthonos óvoda működik. A kulturális eseményeknek az újonnan épült Faluház, a sporteseményeknek pedig a sportpálya ad otthont.

A 75 férőhelyes óvodába jelenleg 55 gyermek jár, ahol három csoportban zajlanak a foglalkozások. A 118 általános iskolai tanuló tanulmányi eredményének javításában és tehetségüknek kibontakoztatásában fontos szerepet játszanak a korrepetálások és szakköri foglalkozások is.

Mind az óvodában, mind az általános iskolában magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma. Ennek leggyakoribb oka a családok nehéz anyagi helyzete, hiszen a település családjainak nagy része többnyire minimálbérből, munkanélküli járadékból, vagy az aktív korúak segélyéből és a gyermekek után járó támogatásokból él.

I.2.5. Turizmus, fejlesztés[6]

A település és az itt élő emberek életét nagyban befolyásolja a 427 hektár felületű Rétközi-tó, hiszen több vállalkozás is ennek a halastónak a turisztikai vonzerejére támaszkodva jött létre és jön létre ma is, egyre több ember megélhetését biztosítva.

A másik lehetőség a mezőgazdaság fejlesztése, melyben sok segítséget nyújtanak az Európai Unió által meghirdetett pályázatok céltámogatásai, valamint a falugazdász hálózat kiépítettsége, mely által megismerhetők, kidolgozhatók és benyújthatók a pályázatok.

I.2.6. Településünk képekben[7]

Szabolcsveresmarti Óvoda

Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskola

[6] http://www.szabolcsveresmart.hu/?module=news&action=show&nid=6171

[7] http://www.szabolcsveresmart.hu/?module=images&action=img_gallery&fname=TELEPULES_KEPEK&inframe=1 és https://www.facebook.com/R%C3%A9tk%C3%B6zi-t%C3%B3-608455812639082/ (Rétközi-tónál)

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata

Faluház

Orvosi Rendelő

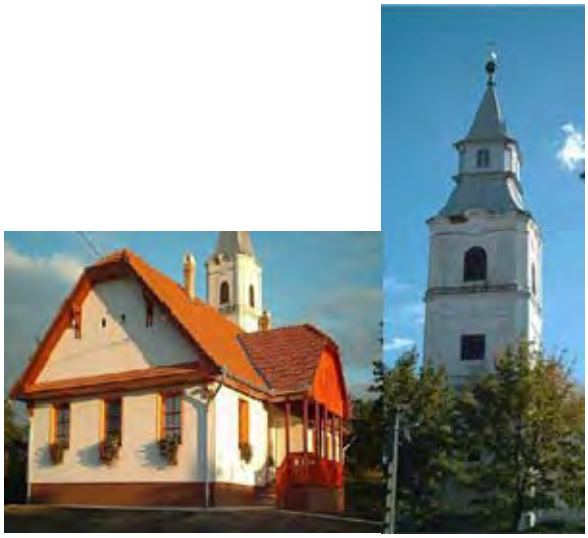
Egészségház

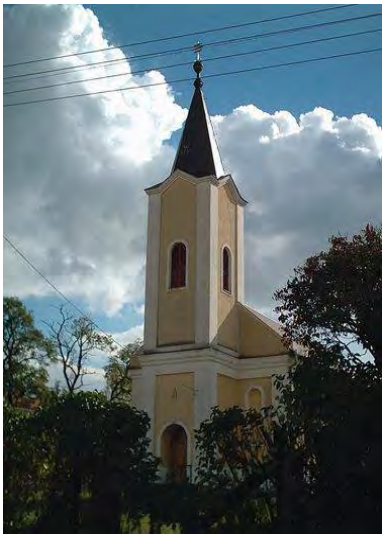
I. és II. világháborús emlékmű

Rétközi-tó

Református parókia és templom

Görög katolikus templom

I.2.7. Lakosságszám, demográfiai adatok

Szabolcsveresmarton a lakónépesség (a lakóhellyel és tartózkodási hellyel rendelkezők) száma 2013-ban 1.705 fő volt, ami 2017-re 1.537 főre csökkent. A település népességi adatainak alakulására tehát a folyamatos fogyás a jellemző, ami az elöregedés és a városokba való beköltözés eredménye.

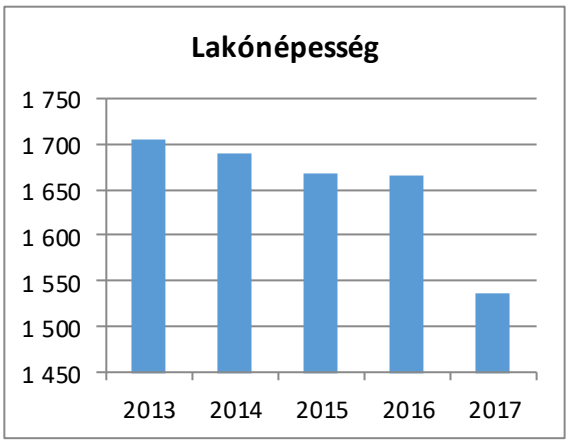
A 65 év feletti lakosság száma folyamatosan emelkedett, s bár 2014-2015. között némi csökkenés volt megfigyelhető; ezzel szemben a 0-14 éves korosztályhoz tartozók száma évről évre egyre kevesebb lett.

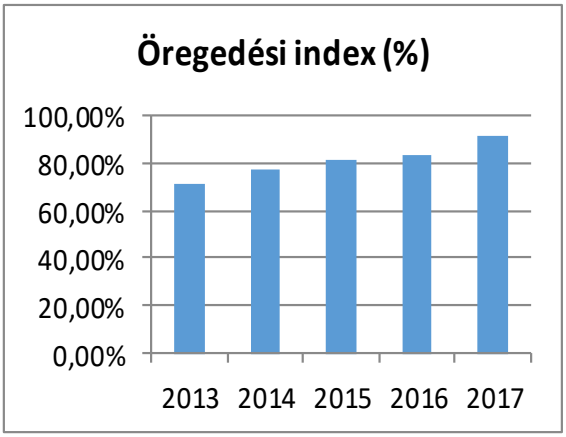
Az öregedési index – ami azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 éven felüli jut – 2013-2017. között fokozatosan emelkedett, a 2013-as 71,08% 2017-re csaknem százszázalékos lett (91.18%). Ez alapján elmondható, hogy Szabolcsveresmart elöregedő település.

Lakónépesség számának változása, az öregedési index (száz 0-14 évesre jutó 65 év felettiek) 2013-2017. között

Év	Lakónépesség száma az év végén (fő)	Lakónépesség változása az előző évhez viszonyítva (%)	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2013	1 705		204	287	71,08%
2014	1 690	99%	213	276	77,17%
2015	1 667	99%	211	261	80,84%
2016	1 666	100%	214	256	83,59%
2017	1 537	92%	217	238	91,18%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

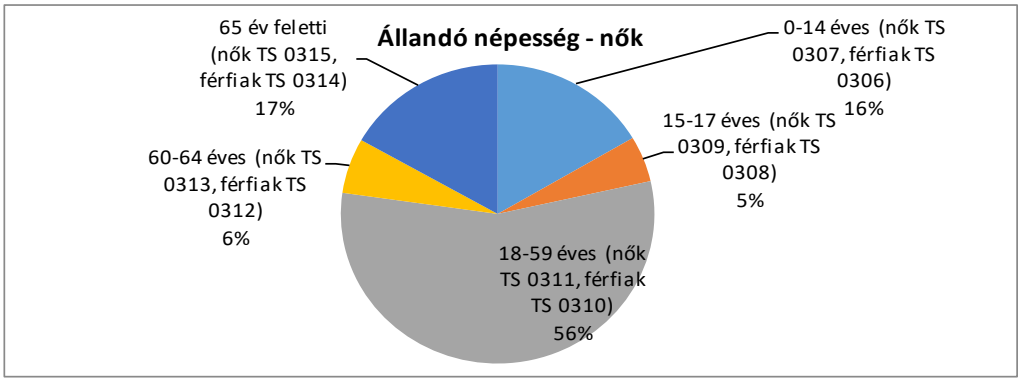
Szabolcsveresmarton az állandó népesség 2016-os nemek szerinti megoszlását tekintve a férfiak voltak többen (50,69%), ami a nők arányához (49,31%) viszonyítva alig volt több egy százaléknál (1,38%).

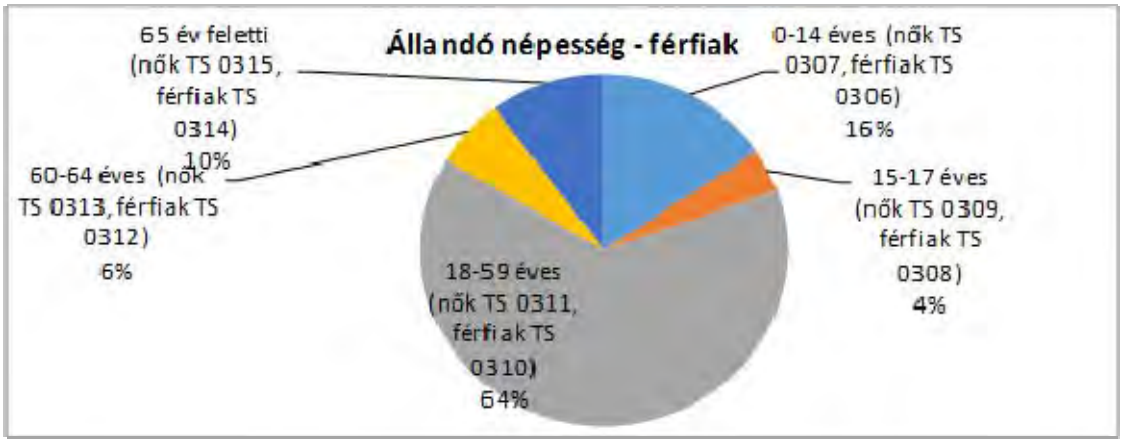
A korcsoport szerint megoszlás tekintetében a 0-14 évesek, a 15-17 évesek és a 65 év felettiek között magasabb volt a nők aránya, míg a 18-59 évesek, valamint a 60-64 évesek között a férfiak aránya volt magasabb.

Az idősebb korosztály adatai tükrözték, hogy a férfiak várható élettartama alacsonyabb a nőkénél. Ezen tendencia javítása érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a népesség minél nagyobb számú bevonásával, a férfi lakosságot érintő egészségügyi szűrővizsgálatok szervezésére.

Állandó népesség a 2016-os év adatai alapján

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	787	809	1 596	49,31%	50,69%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			44	%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	130	126	256	8,15%	7,89%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	39	32	71	2,44%	2,01%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	439	518	957	27,51%	32,46%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	47	51	98	2,94%	3,20%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	132	82	214	8,27%	5,14%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR					

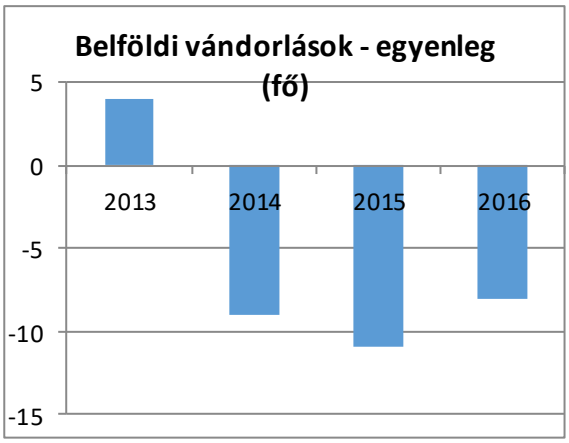

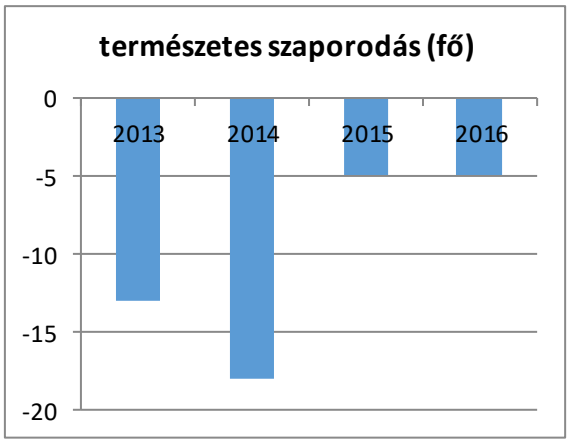
Az állandó lakónépesség csökkenésében – ahogy azt már fentebb is említettem – lényeges szerepet játszott az elvándorlás, ami 2013-2016. között fokozatosan emelkedett. 2013-ban még pozitív volt az elvándorlások egyenlege, de az azt követő években negatív irányúra változott.

Szabolcsveresmarton a halálozások száma a vizsgált időszakban folyamatosan meghaladta az élveszületések számát, melyek következtében a természetes szaporodás folyamatosan negatív értéket mutatott. A lélekszám változásai és a belföldi költözések következtében a népességszám visszaesésének következményeivel számolni kell, ugyanis a demográfiai változások tartósan meghatározhatják a község fejlődését.

Belföldi vándorlások és természetes szaporodás

Év	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma	Élve születések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2013	24	20	4	2,5	15	28	-13
2014	27	36	-9	-5,59	18	36	-18
2015	36	47	-11	-6,88	11	16	-5
2016	48	56	-8	-5,01	16	21	-5

I.3. Értékeink, küldetésünk

A helyi esélyegyenlőségi program küldetése, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely nem csupán az állam, az önkormányzatok és ezek intézményeinek feladata, hanem a civil szervezeteké és magánszemélyeké is.

Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen célja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatások elérésére; függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása, az anyagi helyzete vagy az életkora.

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkrimináció- és a szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi program elsősorban a település hátrányos helyzetű csoportjaira irányul, mint a mélyszegénységben élőkre, romákra, gyermekekre, nőkre, idősekre és a fogyatékkal élőkre. Ezen csoportok tagjai számára ugyanis a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye korlátozott marad a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére is, a különböző területeken jelentkező, hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának célja, hogy Szabolcsveresmart olyan településsé váljon, ahol védett tulajdonságai alapján senki sem tapasztalja meg a hátrányos megkülönböztetés közvetett vagy közvetlen formáját, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint az egyenlő hozzáférés is biztosított az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.

I.4. Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja: a községben élők esélyegyenlőségének, valamint a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésüknek biztosítása.

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:
- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja: Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. Emellett célunk a

célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja: A helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célja még olyan együttműködési rendszer felállítása, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomonkövetés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

II.1. Jogszabályi háttér bemutatása

II.1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz:

- EU 2020 stratégia,
- Nemzeti Reform Program,
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia,
- „Legyen jobb a gyerekeknek!" Nemzeti Stratégia,
- Roma Integráció Évtizede Program,
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

• ***EU 2020 stratégia[8]:*** Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program[9]: Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia[10]: A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig" című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózáspolitikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!" Nemzeti Stratégia[11]: A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik

[8] A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

[9] A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormánya, 2012. április www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkez%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%2020).pdf

[10] Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm

[11] Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia

fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program[12]: Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia[13]: Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

Az Ebktv. 31. §-ának (2) és (3) bekezdése alapján:

„(2) A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által meghatározott részletes szabályok alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

(3) A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,

b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.”

[12] 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezdet.hu

[13] A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

II.1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – a törvény által biztosított keretek között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás és együttműködési készség erősítését szolgálja az a törvényi felhatalmazás, mely szerint a képviselőtestület egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának Képviselő-testülete által elfogadott, az esélyegyenlőségi célcsoportokat is érintő helyi rendeletei az alábbiak:
- a 9/2005. (V.02.) számú rendelete a helyi környezet védelméről, a közterületek és ingatlanok rendjéről, a település tisztaságáról (köztisztasági rendelet);
- 53/2005. (X.25.) számú rendelete a településszerkezeti tervekről és leírásról,
- 18/2006. (XII.15.) számú rendelete a helyi építési előírásokról,
- a 11/2014. (XI.10.) számú rendelet a Képviselő-testület szervezeti és működési szabályzatáról;
- a 3/2015. (II.27.) számú rendelet a szociális ellátásokról;
- a 11/2012. (VII.01.) számú rendelet az önkormányzat tulajdonáról és a vagyonnal való gazdálkodás szabályairól;
- a 9/2017. (VII.4) számú rendelet a Szabolcsveresmart község területén működő egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok körzethatárairól;
- a 12/2017. (X.30.) számú rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás és a szociális alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó térítési díjakról;
- a 10/2017. (XI.30.) számú rendelet a szociális célú tüzelőtámogatás helyi szabályairól és
- a 2/2018. (II.28.) számú rendelet az önkormányzat 2018. évi költségvetéséről;
- a községben meghirdetett Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj Pályázatról szóló határozat, melyet minden évben elfogad.

II.2. Stratégiai környezet bemutatása

II.2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A program figyelembe veszi Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:
- a Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskola Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve és Pedagógiai Programja,
- Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának Gazdasági Programja 2014-2019.,
- a Szabolcsveresmarti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai programja.

II.2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának Képviselő-testülete Magyarország Alaptörvényének 32. cikk k) pontja alapján (szabad társulás elve), a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról

szóló 1997. évi XV. törvény 10. cikkében foglaltak szerint (helyi önkormányzatok egyesülési joga), valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) IV. fejezetének szubszidiaritás elvének tiszteletben tartásával, közös érdekeik és a kölcsönös előnyök mentén – az Mötv. 13 § (1) bekezdésének 4. (egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások), 8 (gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások) és 8.a) (szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg) pontjaiban előírt közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok ellátásáról, valamint a bölcsödei ellátásról és a belső ellátásokról társulás útján gondoskodik.

Az Mötv. 85.§ (1) bekezdése értelmében önkormányzatunk 2.000 fő alatti lakosságszámmal rendelkezik, ezért közös önkormányzati hivatal létrehozására volt kötelezett. 2013. március 01-jétől Rétközberencs Község Önkormányzatával kötött megállapodás alapján a két település közös önkormányzati hivatalt működtet.

2016. január 01-jétől a közös hivatal létrehozási kötelezettség a család- és gyermekjóléti szolgálat működésére is hatással volt, így ezen időponttól a két település illetékességi területén működik Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának fenntartásába a Szabolcsveresmarti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, ami telephellyel rendelkezik Rétközberencs településen Szabolcsveresmarti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Rétközberencsi Telephelye néven.

II.2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A szabolcsveresmarti esélyegyenlőségi programhoz szükséges adatok többnyire a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisából, valamint helyi önkormányzati adatokból és helyi nyilvántartásokból kerültek összegyűjtésre.

Több helyen adathiány jelentkezett, mivel az előző évi hivatalos statisztikai adatok több helyen még nem állnak rendelkezésre. A különböző forrásokból szerzett, ugyanazon területet érintő adatok több esetben eltérést mutattak.

II.3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

E terület vonatkozásában a következőkben tekintsük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- ***1993. évi III. törvény*** a ***szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.):*** A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.

- ***A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.):*** A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.

- ***A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.):*** A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskeresők támogatásának biztosítása

- ***A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény:*** A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

II.3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén, a család, a háztartás jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak.

A létminimum statisztikai fogalom, egy úgynevezett küszöbérték, amelyhez mérten meghatározható az abszolút szegénységben élők száma vagy aránya. A küszöbérték azt a jövedelmi vagy fogyasztási szintet adja meg, amelyet a "normális" életvitelhez szükségesnek tartunk. Abszolút szegénynek pedig azt tekintjük, akinek a jövedelme (pontosabban: egy főre jutó, vagy ekvivalens jövedelme) a küszöbértéknél kisebb.

2015-ig a KSH végezte a létminimummal kapcsolatos kutatásokat, 2016-tól ezt a tevékenységet a Policy Agenda látja el. Az alábbi táblázatból egyértelműen kiderül, hogy évről évre folyamatosan nő a létminimum alatt élő háztartások száma.

Általánosságban megállapítható, hogy évről-évre nő a létminimum alatt élő háztartások száma. Szabolcsveresmarton is több olyan család él, akiknek jövedelme nem éri el a létminimum küszöbértékét.

A létminimum alatt élő háztartások száma 2013-2017. között

Háztartás-típusok/évek	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Egy háztartásra számítva						Egy főre számítva				
Aktív korúak háztartásai						Aktív korúak háztartásai				
1 felnőtt	87 510	87 351	88 016	88 619	90 450	87 510	87 351	88 016	88 619	90 450
1 felnőtt 1 gyermekkel	144 392	144 129	145 226	146 221	149 243	72 196	72 065	72 613	73 111	74 621
1 felnőtt 2 gyermekkel	188 147	187 805	189 234	190 531	194 468	62 716	62 602	63 078	63 510	64 823
2 aktív korú felnőtt	153 143	152 864	154 028	155 083	158 288	76 571	76 432	77 014	77 542	79 144
2 felnőtt 1 gyermekkel	210 024	209 642	211 238	212 686	217 080	70 008	69 881	70 413	70 895	72 360
2 felnőtt 2 gyermekkel	253 779	253 318	255 246	256 995	262 305	63 445	63 329	63 812	64 249	65 576
2 felnőtt 3 gyermekkel	288 783	288 258	290 453	292 443	298 485	57 757	57 652	58 091	58 489	59 697
2 felnőtt 4 gyermekkel	323 787	323 199	325 659	327 890	334 665	53 965	53 866	54 277	54 648	55 778
3 aktív korú felnőtt	218 775	218 378	220 040	221 548	226 125	72 925	72 793	73 347	73 849	75 375
3 felnőtt 1 gyermekkel	275 657	275 156	277 250	279 150	284 918	68 914	68 789	69 313	69 787	71 229
3 felnőtt 2 gyermekkel	319 412	318 831	321 258	323 459	330 143	63 882	63 766	64 252	64 692	66 029
3 felnőtt 3 gyermekkel	354 416	353 772	356 465	358 907	366 323	59 069	58 962	59 411	59 818	61 054
3 felnőtt 4 gyermekkel	389 420	388 712	391 671	394 355	402 503	55 631	55 530	55 953	56 336	57 500
Nyugdíjas korúak háztartásai						Nyugdíjas korúak háztartásai				
Egytagú	78 759	78 616	79 214	79 757	81 405	78 759	78 616	79 214	78 616	81 405
Kéttagú	135 641	135 394	136 425	137 359	140 198	67 820	67 697	68 212	33 849	70 899
Háromtagú	192 522	192 172	193 635	194 962	198 990	64 174	64 057	64 545	21 352	66 330

II.3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban Flt.) 8.§-ának (4) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során:
- külön jogszabályban meghatározott közfoglalkoztatást szervez,
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A táblázatokban szereplő adatok segítségével a településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánom elemezni.

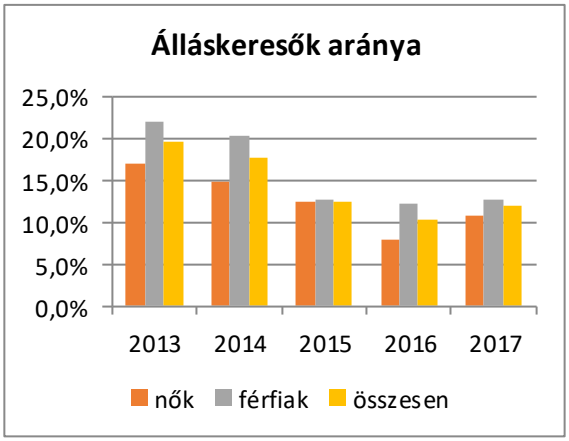
a) Foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

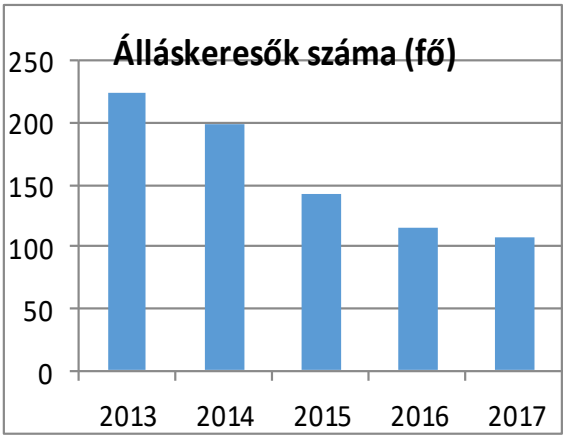
Az alábbi első táblázat éves szinten mutatja a településen élő aktív korú lakosság nemek szerinti lebontott létszámát, valamint az adott évben nyilvántartott álláskeresők számát és százalékos arányát. Az adatokból jól látható, hogy Szabolcsveresmarton a nyilvántartott álláskeresők száma 2013-2016. között évről évre folyamatosan csökkent, mind a nők, mind pedig a férfiak tekintetében.

2017-ben azonban újra nőtt mindkét nemnél az álláskeresők százaléka a 2016-os évhez viszonyítva. A férfiak aránya minden évben magasabb volt, mint a nőké.

A nyilvántartott álláskeresők száma, aránya, a 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	534	603	1 137	91	16,9%	133	22,1%	224	19,7%
2014	527	595	1 122	78	14,8%	121	20,3%	199	17,7%
2015	520	608	1 128	65	12,4%	77	12,7%	142	12,6%
2016	525	601	1 126	42	8,0%	74	12,3%	116	10,3%
2017	514	589	1 103	56	10,9%	75	12,8%	131	11,9%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal									

A regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők csoportját korcsoportonkénti bontásban mutatja az alábbi táblázat, melynek adatai alapján elmondható, hogy a 20 év alatti korcsoportban volt legalacsonyabb a nyilvántartott álláskeresők száma. Feltételezhetően ennek hátterében az áll, hogy a 16. életévüket betöltöttek többsége még középiskolában, felsőfokú szakképzésben vagy felsőoktatásban tanul.

A legtöbb korcsoportban csökkent a regisztrált munkanélküliek száma, a 30-34 éveseknél 2013-tól 2015-ig szintén kevesebb lett ez az arány, de az utóbbi években stagnálást mutat. Az álláskeresők száma az 50-54 évesek körében eleinte csökkent, 2017-re viszont számuk újra növekedett.

Az 59 év feletti korosztálynál fokozatosan emelkedett a regisztrált munkanélküliek száma, ami összefüggésben állhat az életkorral, a nyugdíjkorhatár emelésével és a korkedvezményes nyugdíj megszüntetésével. Ugyanakkor az idősebb korosztály tagjai gyakrabban válnak munkanélkülivé, ha helyben nincs foglalkoztatási lehetőség, vagyis a mobilitási képesség csökkenésével egyenes arányban növekszik a kiszolgáltatottságuk.

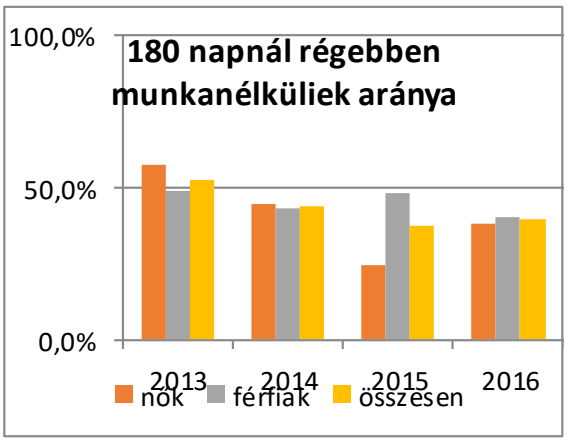
Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

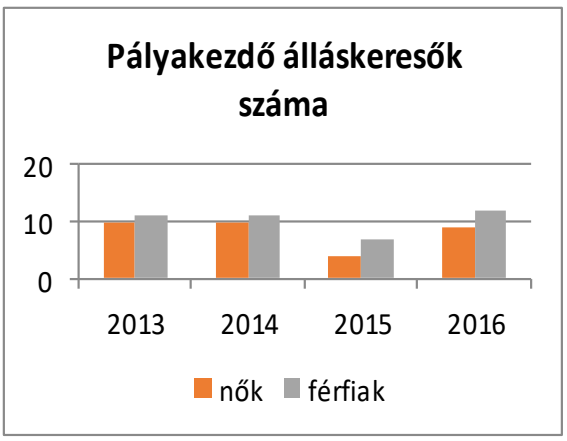
Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		223,5	198,75	141,75	115,75	107
20 év alatti (TS 1002)	Fő	9	9	9	9	6
	%	3,9%	4,4%	6,0%	8,0%	5,1%
20-24 év (TS 1003)	Fő	31	24	23	20	16
	%	13,6%	12,2%	16,4%	17,3%	14,7%
25-29 év (TS 1004)	Fő	28	27	17	13	12
	%	12,5%	13,5%	11,8%	11,2%	10,7%
30-34 év (TS 1005)	Fő	25	18	10	10	10
	%	11,1%	9,2%	7,1%	8,9%	9,1%
35-39 év (TS 1006)	Fő	26	21	15	11	8
	%	11,4%	10,4%	10,8%	9,7%	7,2%
40-44 év (TS 1007)	Fő	27	26	15	11	9
	%	12,0%	12,8%	10,4%	9,3%	7,9%
45-49 év (TS 1008)	Fő	24	23	15	15	14
	%	10,9%	11,7%	10,6%	12,5%	12,9%
50-54 év (TS 1009)	Fő	30	25	19	8	10
	%	13,5%	12,3%	13,4%	7,1%	8,9%
55-59 év (TS 1010)	Fő	23	22	13	11	9
	%	10,2%	10,8%	9,3%	9,3%	8,6%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	2	5	6	8	16
	%	0,9%	2,6%	4,2%	6,7%	14,7%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal						

A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek nemek szerinti megoszlása is azt mutatja, hogy a regisztrált munkanélküliek száma csökkent a vizsgált időszakban. A tartós munkanélküli nők aránya 2013-2015. között csökkent, de 2016-ra újra növekedni kezdett. A tartós munkanélküli férfiak aránya a vizsgált időszakban előbb csökkent, majd nőtt, 2016-ra pedig szintén csökkent.

A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő (TS 0802)	**Férfi** (TS 0801)	**Összesen**	**Nő**	**Férfi**	**Összesen**	**Nő**	**Férfi**	**Összesen**
2013	91	133	224	52	65	117	57,5%	48,9%	52,3%
2014	78	121	199	35	52	87	44,9%	43,1%	43,8%
2015	65	77	142	16	37	53	24,8%	47,9%	37,4%
2016	42	74	116	16	30	46	38,3%	40,5%	39,7%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal									

A pályakezdő, 18-29 éves fiatalok száma településünkön a vizsgált időszakban fokozatosan emelkedett. A nyilvántartott álláskeresők aránya 2013-2015. között kisebb, majd nagyobb mértékben csökkent, 2016-ra viszont arányuk újra megemelkedett. A hirtelen növekedés azzal magyarázható, hogy a fiatalok többsége vagy nem rendelkezik megfelelő iskolai végzettséggel, vagy ennek birtokában nem rendelkeznek megfelelő szakmai gyakorlattal.

A pályakezdő álláskeresők, a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	128	151	279	10	7,8%	11	7,3%	21	7,5%
2014	128	161	289	10	7,8%	11	6,8%	21	7,3%
2015	129	168	297	4	3,1%	7	4,2%	11	3,7%
2016	128	175	303	9	7,0%	12	6,9%	21	6,9%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal									

b) Alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

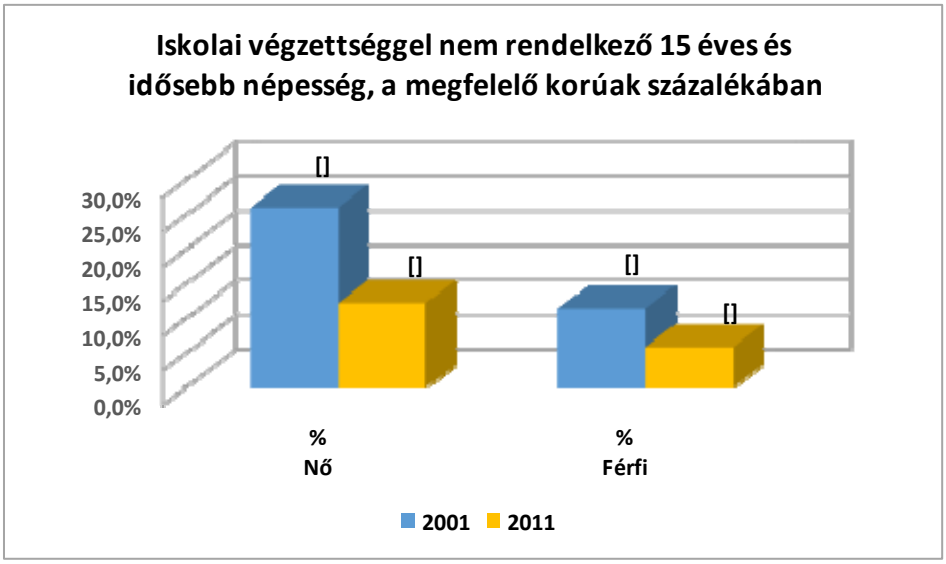
Az iskolai végzettség és a szakképzettség kiemelten fontos a foglalkoztatás szempontjából, ugyanakkor a szegénység vizsgálatánál, a jövedelmi és vagyoni helyzet elemzésénél is nagy hangsúlyt kap.

A nagymértékben fejlődő világunkban a szakmák és munkakörök egyre erőteljesebben specifikálódnak, melyek betöltéséhez speciális iskolai végzettség, szakképesítés szükséges. A munkaerő-piac bizonyos szegmenseiben továbbra is alkalmazzák az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők egy részét, de ezen munkakörök száma is véges, tehát hosszú távon a megfelelő iskolai végzettség, a szakképesítés hiánya hátrányt jelent a munkaerő-piacon való elhelyezkedésben.

Szabolcsveresmarton 2001. és 2011. között nőtt azoknak az aránya, akik legalább az általános iskola 8. osztályát elvégezték, mind a nők, mind pedig a férfiak körében. Ezzel szemben az iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya csökkent mindkét nemnél.

Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő (TS 1602)	**Férfi** (TS 1601)	**Nő**	**Férfi**
	%	%	%	%
2001	73,9%	88,5%	26,1%	11,5%
2011	87,7%	94,1%	12,3%	5,9%
Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás				

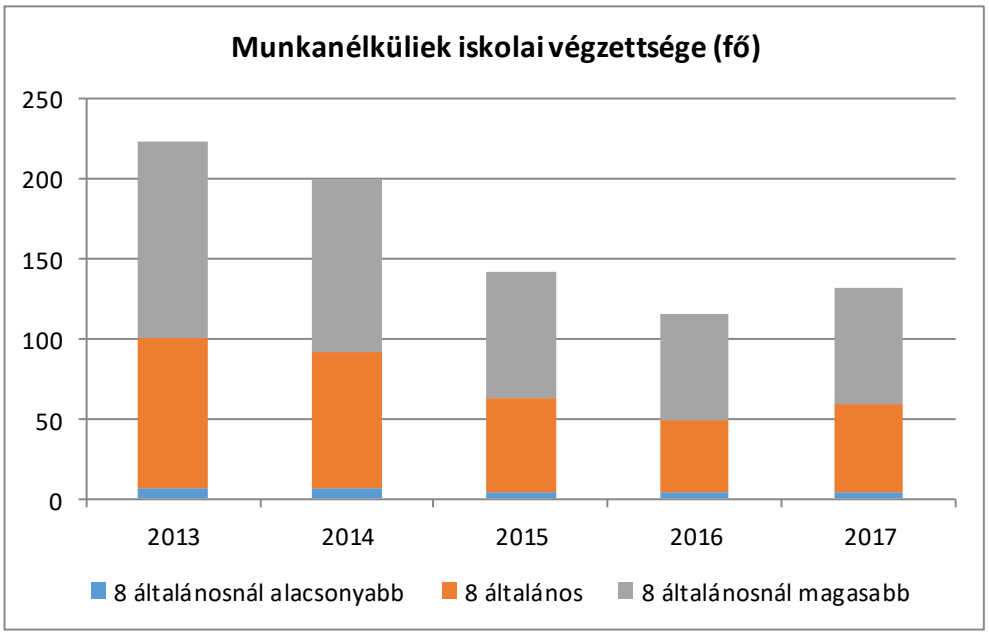
A regisztrált munkanélküliek iskolai végzettség szerinti megoszlása alapján elmondható, hogy a nyolc általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők száma 2013-2014-ben stagnált, 2014-ről 2015-re csökkent, majd az azt követő években újra stagnált. Arányuk hol nőtt, hol csökkent a vizsgált időszakban, 3,0-3,3% között mozgott.

Az általános iskolai végzettségűek száma 2013-2016. között egyre kevesebb lett, de arányuk a nyilvántartott álláskeresők között hol nőtt, hol csökkent.

A nyolc általánosnál magasabb iskolai végzettségűek száma a vizsgált időszakban fokozatosan csökkent, majd 2017-re kismértékben növekedett. A regisztrált munkanélküliek közötti arányukat tekintve elmondható, hogy 2013-2014-re csökkent, 2014-től 2016-ig emelkedett, 2017-re ismét kevesebb lett.

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	224	7	3,0%	94	41,8%	123	55,1%
2014	199	7	3,3%	85	42,8%	107	54,0%
2015	142	4	3,0%	58	41,1%	79	55,9%
2016	116	4	3,2%	45	39,1%	67	57,7%
2017	131	4	3,0%	55	42,1%	72	54,9%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

Településünk a felnőttoktatásban résztvevőkről nem rendelkezik pontos adattal. Az iskolarendszeren kívüli szakképesítés megszerzésének egyik módja, hogy a nyilvántartott álláskereső az illetékes Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül, közfoglalkoztatási program keretében, a munkavégzés alól felmentve szerez valamilyen szakképesítést. Másik módja, hogy a közelben található szakiskolák és gimnáziumok tanfolyamain, képzésein vesznek részt.

c) Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás egy, a munkaviszonytól elkülönülten kezelendő, az állam által részben vagy egészben finanszírozott speciális jogviszony, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen bekerüljön vagy visszakerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben lehetőséget jelent a hátrányos helyzetű álláskeresők átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény meghatározza, hogy közfoglalkoztatottként milyen természetes személyek foglalkoztathatók. A törvény nevesíti azt is, ki lehet közfoglalkoztató.

A közfoglalkoztatási támogatások típusai:
- rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása,
- hosszabb időtartamú foglalkoztatás támogatása,
- országos közfoglalkoztatási program támogatása,
- Start munkaprogram támogatása,
- közfoglalkoztatás mobilitását szolgáló támogatás,
- vállalkozás részére foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (bérpótló juttatásban) részesülő személy foglalkoztatásához támogatás.

A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez társadalombiztosítási és nyugellátásra (táppénz, nyugdíj). Ennek megfelelően a közfoglalkoztatási bér után is meg kell fizetni a munkáltatói terheket, valamint a közfoglalkoztatott bruttó munkabéréből levonásra kerülnek az adó- és járulékterhek.

2013. és 2016. között az állam által meghatározott célok elérésének egyik meghatározó programja volt a kistérségi START mintaprogram és a később erre épülő START munkaprogram.

Szabolcsveresmarton a START munkaprogram 6 programelem keretében valósult meg, melyek a következők voltak:
- Mezőgazdasági mintaprogram,
- Belvízelvezetés,
- Mezőgazdasági földutak karbantartása,
- Belterületi közutak karbantartása,
- Illegális hulladéklerakók felszámolása,
- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás.

Az illegális hulladéklerakók felszámolására indított program célja a bel- és külterületeken található, lerakott vagy elhagyott hulladék eltávolítása, valamint az illegális hulladéklerakók megszüntetésével és az ismétlődő lerakások megakadályozásával a környezet rendben tartása, ápolása volt.

A közút programban a belterületi út javítása, karbantartása, járdák építése és javítása állt a középpontban, mellyel meglévő értékeink állagmegóvása volt a cél.

2013-ban 67 fő, 2014-ben 89 fő, 2015-ben pedig 133 fő számára biztosított munkát az Önkormányzat (a közfoglalkoztatásban résztvevők programok szerinti megoszlását 2013-2015. között lsd. az alábbi táblázatban). 2016-ban az Önkormányzat összesen 101 főt, 2017-ben pedig 63 főt foglalkoztatott közfoglalkoztatás keretében.

Közfoglalkoztatásban részívevők 2013-2015. között

Megnevezés/év	2013	2014	2015.01.-2015.11.
Hosszabb időtartamű közfoglalkoztatás támogatása	13	46	27
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	21	29	37
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	33	14	69
Mezőgazdasági	0	1	1
Belvízelvezetés	11	7	25
Mezőgazdasági földutak karbantartása	15		14
Belterületi közutak karbantartása	6	7	20
Illegális hulladéklerakók felszámolása	1		7
Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás			1
Közfoglalkoztatásban foglalkoztatottak száma összesen	67	89	133

Az önkormányzatok, mint közfoglalkoztatók esetében a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében indultak szakmai képzések, melyek tanúsítvány vagy OKJ-s bizonyítvány megszerzésével zárultak. Ezen képzések célja a szakképesítés megszerzése és az alacsony iskolai végzettségűek beiskolázása volt, ezzel is hozzájárulva az új szakképesítéssel rendelkezők elsődleges munkaerő-piacra való (re)integrálódásához.

2013. és 2014. között több képzésben is részt vettek a közfoglalkoztatottak, melyeken összesen 39-en vettek részt:

- Alapkompetencián 22 fő,
- Betanított parkgondozó képzésen 3 fő,
- Faipari gépkezelő tanfolyamon 2 fő,
- Konyhai kisegítő képzésen 4 fő,
- Motorfűrész-kezelő tanfolyamon 2 fő,
- Zsaluzóács képzésen 1 fő,
- Munkavédelmi technikus tanfolyamon 1 fő,
- Település karbantartó képzésen 2 fő,
- Vállalkozóvá válásra felkészítő képzésen 1 fő és
- Kisteljesítményű kazánfűtő tanfolyamon szintén 1 fő

} vett részt.

A résztvevők közül mindenki tartós munkanélküli volt. A nemek megoszlása tekintetében elmondható, hogy többségben férfiak vettek részt az egyes tanfolyamokon, bár ez annak is köszönhető, hogy túlnyomóan „férfias képzések” indultak. A résztvevőknek mintegy 36%-a volt roma származású.

Ezeken a képzéseken kívül Szabolcsveresmarton 2014. júliusa-októbere között a Türr István Képző és Kutatóintézet indította el a „Kulcskompetenciák fejlesztése+Háztartási ismeretek II.” elnevezésű képzését, mely nem a közfoglalkoztatás keretében valósult meg.

A tanfolyam 20 fő részvételével indult, melyből 5-en kiestek különböző okok miatt (pl.: egészségügyi probléma, a hiányzások száma meghaladta a megengedett mértéket). A résztvevők közül csupán heten voltak tartós munkanélküliek, a többiek rokkantsági nyugdíjban részesültek vagy GYES-en voltak. A résztvevőknek 60%-a volt roma származású.

A 2016-2017. évben is több képzés valósult meg településünkön, ilyen volt a parkgondozó, a hegesztő, az IKER1-IKER2 képzések.

A különböző képzésekben részt vevők 2013-2014. között

Tanfolyam megnevezése	Résztvevők száma (fő)	A résztvevőkből				Képzésből kimaradtak (fő)
		férfi	nő	roma származású	tartós munkanélküli	
Alapkompetencia fejlesztés	22	17	5	11	22	-
Betanított parkgondozó	3	3	-	-	3	-
Faipari gépkezelő	2	2	-	1	2	-
Konyhai kisegítő	4	-	4	1	4	-
Motorfűrész-kezelő	2	2	-	-	2	-
Zsaluzóács	1	1	-	-	1	-
Munkavédelmi technikus	1	-	1	-	1	-
Település karbantartó	2	2	-	-	2	-
Vállalkozóvá válásra felkészítő képzés	1	1	-	-	1	-
Kisteljesítményű kazánfűtő	1	1	-	1	1	-
Kulcskompetenciák fejlesztése+Háztartási ismeretek II.	20	6	14	12	7	5
Összesen	59	35	24	26	46	5

d) A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Az aktív korú népesség egy része helyben, másik része Kisvárdán, a legközelebbi városban és más környező településeken dolgozik, éppen ezért fontos a vonzáskörzetben lévő munkahelyek elérhetősége. Településünkön a tömegközlekedés megoldott, a legközelebbi vasútállomás a Budapest-Záhony vasútvonalon Kisvárdán található.

Foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munkanapokon	átlagos utazási idő autóbusszal	vonatjáratok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal
Legközelebbi centrum	*15 perc*	*9*	*30 perc*	*0*	*0*
Megyeszékhely	*60 perc*	*0*	*0*	*22*	*45 perc*
Főváros	*200 perc*	*0*	*0*	*43*	*210 perc*

e) Fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A fiatalok munkaerő-piacra való átmenetének támogatására vonatkozó programok községünkben nincsenek, így a Kisvárdai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya szervez fiatalok számára is elérhető képzéseket, továbbképzéseket. Ezen kívül a közelben található szakiskolák és gimnáziumok indítanak tanfolyamokat és képzéseket.

f) Munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata a közfoglalkoztatás keretein belül valósít meg foglalkoztatási programot. Az érettségizni vagy szakmát szerezni kívánó felnőttek számára a környező településeken nyílnak ilyen lehetőségek. Településünkön 2013-2014. között a Türr István Képző és Kutatóintézet biztosított képzéseket (alapkompetencia, „Kulcskompetenciák fejlesztése+Háztartási ismeretek II." elnevezésű képzés).

g) Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzatunk által szervezett közfoglalkoztatás keretében mélyszegénységben élők és romák is foglakoztatásra kerülnek.

h) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.[14]

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

A foglalkoztatás és a munkavégzés lehetősége a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcselemei, s jelentősen hozzájárulnak az emberek gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez. Ennek ellenére a foglalkoztatási és a munkaerőpiacon a hátrányos megkülönböztetés számos esetével találkozhatunk (roma, kisgyermekes szülő, fogyatékos). Az Ebktv. összesen húszféle diszkriminációra okot adó tulajdonságot sorol fel (pl.: faji hovatartozás, egészségi állapot, anyaság-terhesség vagy apaság, nemi identitás stb.).

A törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt személyi kvalitása miatt kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport.

Településünkön a vizsgált időszakban a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről nem érkezett bejelentés az önkormányzathoz. Hátrányos megkülönböztetést alátámasztó adat nincs.

[14] http://www.egyenlobanasmod.hu/tanulmanyok/hu/Foglalkozasi_Tardos_Katalin.pdf

II.3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

2015. március 01-jétől jelentősen átalakult a pénzbeli és természetbeni szociális támogatások rendszere, mely változások az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt célcsoportok támogatását is jelentősen befolyásolták. Az ezzel egyidőben bekövetkezett hatáskörváltozás alapján a járási hivatalok állapítják meg például az aktív korúak ellátását, az időskorúak járadékát, az ápolási díjat, a közgyógyellátást (alanyi és normatív jogon) és az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot.

Az önkormányzatoknál kiadáskompenzáló támogatások igényelhetők, melyek egységesen „települési támogatás" elnevezésre hallgatnak. Ide tartoznak a korábbi átmeneti, családi krízis, lakásfenntartási, gyógyszerkiadási, ápolási célra vagy más címen kifizetett járadékok.

Az Szt. alapján a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátások a következők:

Pénzbeli ellátások:
- Időskorúak járadéka,
- Aktív korúak ellátása,
- Ápolási díj,
- Tartós ápolást végzők időskori támogatása,
- Települési támogatás.

Természetben nyújtott szociális ellátások:
- Köztemetés,
- Közgyógyellátás,
- Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Szociális rászorultság esetén a járási hivatal időskorúak járadékát, foglalkoztatást helyettesítő támogatást, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást (korábban rendszeres szociális segély), közgyógyellátást, ápolási díjat; az önkormányzat képviselő-testülete pedig települési támogatást állapít meg

Pénzbeli ellátások:
- ***Időskorúak járadéka:*** Azon idős személyek részére biztosított ellátás, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatár betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. Az időskorúak járadékát az igénylő lakóhelye szerint illetékes járási hivatal állapítja meg.

- ***Aktív korúak ellátása:*** ezt az ellátási formát a járási hivatal állapítja meg. Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátására jogosultak pénzbeli ellátásának két típusa van, úgymint a foglalkoztatást helyettesítő támogatás és az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás a munkavégzésre alkalmas személyek részére biztosítható, míg az egészkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás a munkavégzésre valamilyen okból nem

alkalmas személyek részére adható. A járási hivatal az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítását követően dönt arról, hogy a jogosult részére melyik ellátástípust lehet megállapítani.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra az a személy jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, amennyiben az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás megállapításához szükséges feltételekkel nem rendelkezik.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesül az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

- ***Ápolási díj:*** A súlyosan fogyatékos, tartósan beteg hozzátartozót ápoló személy számára biztosítható ellátás, amelynek célja azok segítése, akik hozzátartozójuk ápolása miatt kereső tevékenységet nem tudnak folytatni.

- ***Tartós ápolást végzők időskori támogatása:*** Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a személy, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha

- azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják - ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását -, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában ápolta, gondozta gyermekét, és
- az érintett időszakban ugyanazon gyermekre tekintettel ápolási díjban részesült és azt részére a vizsgált időszakon belül legalább egy év időtartamban emelt összegű ápolási díjként vagy kiemelt ápolási díjként folyósították, illetve tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekére tekintettel gyermekgondozási segélyben vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesült.

- ***Települési támogatás:*** A képviselő-testület az Szt. rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján - pénzbeli vagy természetbeni formában - települési támogatást nyújt.

Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez; a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére; a gyógyszerkiadások viseléséhez; a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz,

a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

Természetben nyújtott szociális ellátások:

- ***Köztemetés:*** A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete - a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül - gondoskodik az elhunyt személy közköltségen történő eltemettetéséről, ha nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

- ***Közgyógyellátás:*** a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány adható ki. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott – járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre – ide értve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is – gyógyszerkerete erejéig. Közgyógyellátásra alanyi vagy normatív jogcímen lehet jogosult valaki.

- ***Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság:*** A járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át,
- aki egyedül élő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

A szociális rászorultságról a járási hivatal hatósági bizonyítványt állít ki, melynek hatályossága egy év.

A pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátások áttekintését követően nézzük meg részletesen, hogyan alakult Szabolcsveresmart tekintetében a különböző ellátások igénybevétele.

Álláskeresési járadékra jogosult az az álláskereső, aki az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik és munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

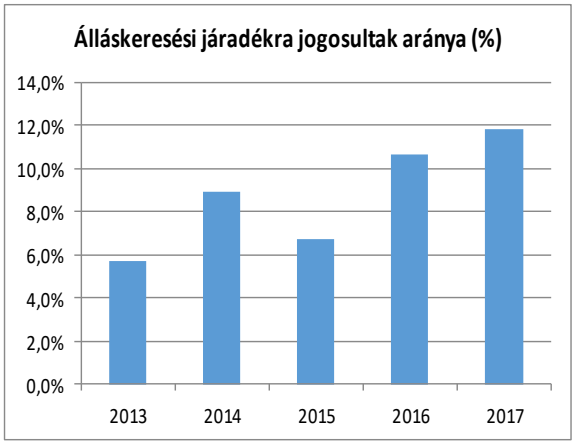
Az álláskeresési járadék lejárta után – illetve az ahhoz szükséges jogosultsági idő hiányában – vehető igénybe ***álláskeresési segély***. Ilyen ellátást csak azok kaphatnak, akik a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatár betöltését megelőző öt évben váltak álláskeresővé. A nyugdíj előtti álláskeresési segély összege a minimálbér 40%-a.

Az álláskeresési járadékra és az álláskeresési segélyre, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra, valamint az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra vonatkozó alábbi táblázatok a negyedévek átlagában mutatják az adatokat.

Eszerint az álláskeresési járadékra jogosultak köre 2013-2014. között növekedést, 2014-2015. között csökkenést mutatott, 2015-től 2017-ig viszont emelkedett az álláskeresési járadékra

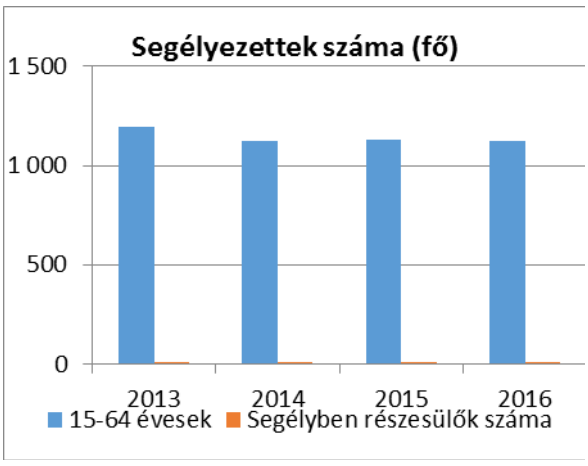
jogosultak száma. Az álláskeresési segélyben és a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma szintén növekedett a vizsgált időszakban. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma fokozatosan csökkent.

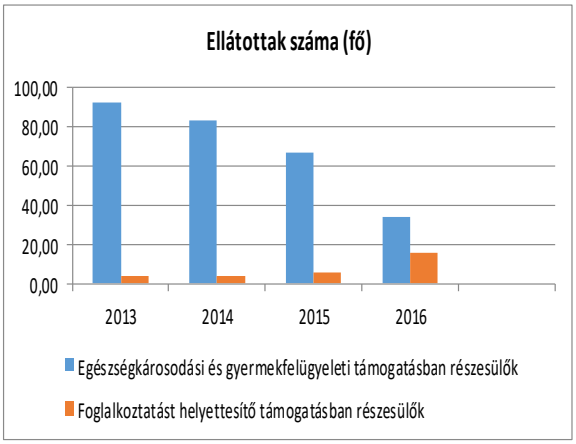
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2013	223,50	12,75	5,7%
2014	204,00	18,25	8,9%
2015	141,75	9,50	6,7%
2016	106,00	11,25	10,6%
2017	131,25	15,50	11,8%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal			

Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresési segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2013	1 198	1	0,1%
2014	1 122	1	0,1%
2015	1 128	2	0,1%
2016	1 126	4	0,4%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal			

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (TS 5401) (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők (TS 1401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési segély - TS 7015 negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküllek %-ában
2013	91,75	7,66%	4,00	1,79%
2014	82,75	7,38%	4,00	1,96%
2015	66,39	5,89%	6,00	4,23%
2016	33,75		16,00	

II.3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Jelenleg a településen 562 db lakóház található, melyből 503 ház van ellátva vezetékes ivóvízzel. A lakóházak 70%-a gázzal fűthető. A szennyvízhálózat a település nagy részén kiépült, kivéve a két korábbi külterületet. A község a crossbar rendszerbe bekapcsolódott, valamint a szervezett kommunális szilárd hulladékgyűjtés is megoldott (minden hét szerdáján szállítják el a hulladékot).

Az Ebktv. tiltja a lakáshoz jutási feltételek olyan módon való meghatározását, ami alapján egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok egy adott településen vagy településrészen belül mesterségesen elkülönülnek. Szabolcsveresmarton lakhatási szegregáció nincs.

Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	562	0	0	0	0	0	0	0
2014	562	0	0	0	0	0	0	0
2015	562	0	0	0	0	0	0	0
2016	562	0	0	0	0	0	0	0
2017	562	0	0	0	0	0	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok								

a) Bérlakás-állomány

Bérlakás nincs a településen.

b) Szociális lakhatás

Szociális bérlakás nincs a településen, ilyen irányú igény még nem is érkezett az önkormányzathoz.

c) Egyéb, lakáscélra használt, nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb, lakáscélú nem lakóingatlan a településen üzleti, illetve kereskedelmi és alapellátási célokat szolgál.

d) Elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság nincs a településen.

e) Lakhatást segítő támogatások

A Szabolcsveresmarton élő családok többségét a mindennapi létfenntartás mellett megterhelik a ház fenntartására fordított kiadások. A terhek enyhítését szolgálja az Szt.-ben és a helyi rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén igénybe vehető lakhatási támogatás.

A lakhatási támogatás a települési támogatás egyik fajtája (a települési támogatás másik fajtája a rendkívül átmeneti segély), melyet rászorultság esetén állapít meg az önkormányzat (3.000 Ft/hó/háztartás). Jelenleg is több család részesül ebben a támogatásban.

f) Eladósodottság

Napjainkban komoly problémát jelent az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő, alacsony jövedelmű idős, vagy többgyermekes családok esetében. Adataink szerint a családok a hiteltörlesztéseket nehezen, de igyekeznek teljesíteni; ennek ellenére mégis több ingatlanra van végrehajtás a településen, mely a lakosság eladósodását mutatja.

g) Lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A településen nincsenek olyan lakások, melyek külterületen és nem lakóövezetben helyezkednek el. A közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés az egész településen egyenlő feltételekkel biztosított.

II.3.5. Telepek, szegregátumok helyzete

Szabolcsveresmarton nincsenek telepek, szegregátumok, vagyis szerkezetét tekintve nem széttagolt, nem szétszóródott részekből épül fel. Nem fordul elő leszakadt, tagolódott peremterület. Külső, lakott részein élők is megfelelő módon férnek hozzá a közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez.

II.3.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról; biztosítja a külön jogszabályban meghatározott rovarok és rágcsálók irtását; folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén - lehetőségeihez képest - saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát.

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata az egészségügyi alapellátások körében gondoskodik:

- a háziorvosi ellátásról,
- a védőnői ellátásról és
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Községünkben a háziorvosi vegyes körzetet egy fő háziorvos, a területi védőnői feladatokat és az iskola-egészségügyi ellátást egy fő védőnő látja el. Fogorvosi alapellátás és egészségügyi szakellátás valamint orvosi ügyelet a 15 km-re fekvő Kisvárdán férhető hozzá a lakosok számára. A településen fiókgyógyszertár működik napi rendszerességgel, 11^{00} és 14^{00} óra között.

Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0

Szabolcsveresmarton a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma 2013-2015. között fokozatosan csökkent, majd 2016-ra emelkedett az ellátást megigénylők száma. Az ápolási díj tekintetében elmondható, hogy nem volt olyan személy, aki ezt az ellátást igénybe vette volna.

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2013	135
2014	105
2015	87
2016	127

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) Prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

A településünkön élők számára egyaránt igénybe vehetőek a prevenciós és szűrőprogramok is. Tüdőszűrésre évek óta mozgóbuszban van lehetőség évi egy alkalommal, ennek elmulasztása esetében a közeli Kisvárdában végzik ezt a szűrővizsgálatot. Méhnyakrák szűrésre a helyi védőnőnél az Egészségházban és a kisvárdai Felső-Szabolcsi Kórház nőgyógyászati szakrendelésén van lehetőség. A mammográfiai szűrés a nyíregyházi Jósa András Megyei Kórházban történik, melyre a nőket önkormányzat által fizetett autóbusz szállítja. Az utóbbi években prosztatavizsgálatra az önkormányzati kisbuszok szállítják az érdeklődő férfiakat a kisvárdai kórházba.

A védőnő az óvodában és az iskolában egyaránt végzett egészségnevelési munkát. Ennek keretében az óvodában három alkalommal tartott tisztasági és tetvességi vizsgálatokat, valamint a nagycsoportosok iskolaérettségi vizsgálata is megtörtént.

Az iskola-egészségügyi tevékenység keretében a gyermekeknél egészségügyi szűrővizsgálatok (testsúly, testmagasság, vérnyomás mérés; látás, színlátás, hallás vizsgálat; mellkas körfogat mérése be- és kilégzéskor stb.), tisztasági- és fejtetvességi vizsgálatok (3 alkalommal), szomatikus és mentális fejlettségi vizsgálatok, valamint csoportos egészségnevelés valósul meg. A szűrővizsgálatok minden második osztályban történnek, így a 2., 4., 6. és 8. osztályban.

A védőnő az iskola ötödik osztályában az egészséges táplálkozásról és a serdülőkori változásokról tartott előadást, melyek végén lehetőség nyílt a gyermekeket foglalkoztató kérdések megvitatására is. Hatodik osztályban felvilágosító óra keretében esett szó a serdülőkori problémákról, mint pl.: menstruáció, nemi érettség, testi-lelki változások. Hetedik és nyolcadik osztályban a káros szenvedélyek megelőzéséről (pl.: dohányzás, drog- és alkoholfogyasztás) hallhattak a gyermekek egy-egy előadást, illetve a nyolcadikosok között egy osztályfőnöki óra keretében szó esett a családtervezésről, a fogamzásgátlásról és a családi életre nevelésről.

A védőnő a törvényi előírásnak megfelelően, életkorhoz kötött státuszvizsgálatokat is végez, melyek két, három, négy, hat, kilenc, tizenkét, tizenöt és tizennyolc hónapos; továbbá két, két és fél, három, négy, öt, hat és hét (ha a gyermek óvodában marad) éves korban zajlanak. A státuszvizsgálathoz nagy segítséget jelent az erre a célra kialakított státuszsarok, ahol a szükséges eszközök mellett még számtalan játék teszi kellemesebbé a gyermekek számára a várakozási időt.

c) Fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A településen a Szabolcsveresmarti Óvodába és a Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskolába járó gyermekek számára biztosított a fejlesztő foglalkozásokon való részvétel, mely a

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kisvárdai Tangintézmény munkatársainak közreműködésével valósul meg, akik rendszeresen járnak ki a községbe.

d) Közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet szerint a közétkeztetés *„olyan rendszeres étkezést biztosító, szervezett közösségi ellátás, melyet nevelési-oktatási intézményekben, állami és önkormányzati finanszírozású nyári táborokban, fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményekben, szociális ellátás, gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátás keretében ellátott, különböző korú és egészségi állapotú személyek részére, többnyire előre megrendelés alapján a nap egy meghatározott időszakában, meghatározott időtartamban nyújtanak.”*

Az étkeztetéssel, étrendkészítéssel, nyersanyag felhasználással kapcsolatban is az e rendeletben foglalt követelmények az irányadóak. A közétkeztetést településünkön a Szabolcsveresmarti Óvoda konyhája biztosítja, szem előtt tartva az egészséges táplálkozás szempontjait.

e) Sportprogramokhoz való hozzáférés

A szabadidős és sporttevékenységek a Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskolában és a Szabolcsveresmarti Sportegyesület által működtetett sportpályán valósulnak meg.

f) Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Szt. szerint a szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulók részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szociális alapszolgáltatások:

- ***Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás***: A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése. A falugondnoki szolgáltatás hatszáz lakosnál kisebb településen; a tanyagondnoki szolgáltatás pedig legalább hetven és legfeljebb négyszáz lakosságszámú - külön jogszabályban meghatározott - külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető.

- ***Étkeztetés:*** Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan

vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékosságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

- ***Házi segítségnyújtás:*** Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében szociális segítést vagy - a szociális segítés tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani.

Szociális segítés keretében biztosítani kell:

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- háztartási tevékenységben való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítését.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell:

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- a szociális segítés szerinti feladatokat.

- ***Családsegítés:*** A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

- ***Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:*** A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését; a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét; szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

- ***Közösségi ellátások:*** Közösségi ellátások a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás, valamint a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás.

- ***Támogató szolgáltatás:*** A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

- ***Utcai szociális munka:*** Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség

esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.

- ***Nappali ellátás:*** A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

A szakosított ellátást az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, a támogatott lakhatás, az egyéb speciális szociális intézmény nyújtja.

Településünkön a szociális alapszolgáltatásokat a Szabolcsveresmarti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Szabolcsveresmarti Református és Görögkatolikus Egyházközség nyújt. A család- és gyermekjóléti szolgálat gyermekjóléti szolgáltatást, családsegítést; az egyházak házi segítségnyújtást, étkeztetést, nappali ellátást biztosítanak.

A ***gyermekjóléti szolgáltatás*** olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

g) Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzati intézmények az ügyintézés és a foglalkoztatás során is megelőzik és megakadályozzák a hátrányos megkülönböztetést, mindent megtesznek az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében. A közszolgáltatásokat minden hátrányos helyzetű csoport számára igyekeznek teljes körűen elérhetővé tenni.

h) Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A család- és gyermekjóléti szolgálat rendszeresen gyermeknevelési, élet- és háztartásvezetési, pénzbeosztási, konfliktuskezelési és mentálhigiénés tanácsokkal látta el a vele kapcsolatban állókat. A védőnő családlátogatások és tanácsadások alkalmával csecsemőgondozási, gyermeknevelési és

egészséges életmóddal kapcsolatosan nyújtott tájékoztatást. Az egyházak képviselőihez elsősorban lelki és életvezetési tanácsért fordulhattak az adott célcsoport szükséget szenvedői.

Az önkormányzat és más civil szervezetek által szervezett családi napok, a nevelési-oktatási intézmények, a család- és gyermekjóléti szolgálat, az egyházak által szervezett szabadidős programok (pl.: Tátika, kirándulás, nyári bibliai gyermekhét, gyermekfoglalkoztató stb.) kézműves foglalkozásai, sorversenyei hozzájárultak a településen élő gyermekek szabadidejének hasznos eltöltéséhez. Ugyanakkor a családi napok keretében az érdeklődőknek lehetősége nyílt különböző szűrővizsgálatokon való részvételre, egészségek ételek megkóstolására.

II.3.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) Közösségi élet színterei, fórumai

A községben a közösségi élet elsődleges színterei az alapfokú nevelési-oktatási intézmények (óvoda, általános iskola és alapfokú művészeti oktatás) és 07^{00} órától 21^{00} óráig nyitva álló közpark, melynek bővítése pályázati forrásból valósult meg.

A közösségi élet szerves része a Faluházban működő Őszirózsa Nyugdíjasklub, a Faluházban helyet kapó mozgó könyvtár és internetes-terem is. Ezen kívül a Faluházban zajlanak a település kulturális rendezvényei (nagyobb ünnepekhez kapcsolódó műsorok, színházi előadások stb.) is.

A helyi református egyházközség közel 5 éve nyert pályázatot az országos Integrált Közösségi Szolgáltató Tereket (a továbbiakban IKSZT) létrehívó programban, uniós forrásból. Az IKSZT Ház programjai elsősorban nem gyülekezeti jellegűek, hanem egyéb lakossági és civil szervezetek programjait (pl.: falugazdász; gyermek- és ifjúsági alkalmak; egészségügyi, szociális, könyvtári olvasókultúrát támogató, munkaerő-piaci reintegrációt elősegítő programok; nyelv- és számítástechnikai tanfolyam stb.) foglalják magukban, melyekhez az egyház helyszínt biztosít (szükség esetén a helyi Önkormányzat az egyház rendelkezésére bocsátja a Faluházat). Ezeket a programokat kötelező megvalósítani, ami kb. 90 programot jelent évente.

Az IKSZT Házban működnek a Református Nevelőszülői Hálózat programjai is. Ennek keretében kéthetente valósulnak meg a vérszerinti szülőkkel való találkozást elősegítő, láthatási alkalmak; valamint egy nevelőszülői kör is működik, ahol a nevelőszülők szakemberek segítségével, közösen tárják fel az azonos természetű problémákat és keresik azok megoldását; 2017-től pedig több tanfolyam is zajlik a református nevelőszülői hálózat nevelőszülői számára.

Itt kell megemlítenünk még az önkormányzat és más civil szervezetek által szervezett családi napokat és a rock-fesztivált. Ezek amellett, hogy lehetőséget biztosítanak a személyes találkozásra, és a megismerkedésre, összekovácsolják a közösséget és hozzájárulnak a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

b) Közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Szabolcsveresmarton a közösségi együttélés zökkenőmentes, nem beszélhetünk etnikai konfliktusokról, nemzetiségek közötti problémáról. Az önkormányzat, az intézmények rendezvényeit bárki látogathatja, érdeklődési körének megfelelően. A rendezvényeken az atrocitások, a viták nem jellemzőek.

c) Helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Településünkön önkéntes munka nem működik. Az adományozás tekintetében elmondható, hogy 2013-ban az önkormányzat a gyermekjóléti szolgálattal közösen cipősdoboz akciót szervezett, melynek keretében ruhaneműt, száraz élelmiszert és játékokat osztottunk ki karácsony előtt a rászoruló családok számára – nagy sikerrel. Ennek keretében mintegy 22 gyermek ünneplését tettük szebbé.

Emellett az önkormányzat karácsony előtt tartós élelmiszercsomaggal ajándékozza meg a településen élő családokat, a család- és gyermekjóléti szolgálat évente egy alkalommal szervez ruha- és játékosztást a gondozott családok számára.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat karitatív szervezetekkel (pl.: Magyar Vöröskereszt) együttműködve nyújt adományokat (EU élelmiszer segélyprogram, ruhaosztás) a rászorulóknak. Ezek koordinálásában az önkormányzat is részt vesz.

II.3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Szabolcsveresmarti Roma Nemzetiségi Önkormányzat hatékony munkát végez a cigány kisebbségnek a település közösségébe történő beilleszkedése érdekében. Az SZRNÖ évente tájékoztatja a lakosságot tevékenységéről, gazdálkodásáról, valamint a következő évi munkatervéről. Emellett a község lakosságát ruhaosztással, a roma lakosságot élelmiszer- és beiskolázási csomaggal, vetőmaggal, vetőburgonyával támogatják. Az önkormányzat rendezvényeit anyagilag segítik és személyesen is segédkeznek ezek lebonyolításában.

II.3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	***fejlesztési lehetőségek***
A település lakosságszáma csökken, elöregszik a település	A település népességmegtartó erejének javítása
A tartós munkanélküliségből adódóan magas a mélyszegénységben élők aránya	Közfoglalkoztatás Képzések, átképzések szervezése a munkanélküliek körében

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Gyermeknek tekinthető a 18. életévét be nem töltött kiskorú.

A Gyvt. 14. §-a szerint: *„a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.”*

A gyermekek védelmét
- pénzbeli, természetbeni és
- személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások,
- gyermekvédelmi szakellátások,
- a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:
- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- Gyermekétkeztetés,
- Gyermektartásdíj megelőlegezése,
- Otthonteremtési támogatás,

Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
- Gyermekjóléti szolgáltatás,
- Gyermekek napközbeni ellátása,
- Gyermekek átmeneti gondozása,
- Biztos Kezdet Gyerekház.

Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:
- Otthont nyújtó ellátás,
- Utógondozói ellátás,
- Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- Védelembe vétel,
- Családbafogadás,
- Ideiglenes hatályú elhelyezés,
- Nevelésbe vétel,
- Nevelési felügyelet elrendelése,
- Utógondozás elrendelése,
- Utógondozói ellátás elrendelése,
- Megelőző pártfogás elrendelése.

A gyermekvédelmi rendszer része a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt, illetve letartóztatásba helyezett fiatalkorúak javítóintézeti ellátása.

II.4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Szabolcsveresmart gyermekszáma évről évre fokozatosan csökken. Az alábbi táblázatból jól látható, hogy míg 2013-ban 387 fő volt a 0-18 évesek száma, addig ez a szám 2017-re 319 főre csökkent. Mindez igaz a 0-14 éves korosztályra is, hiszen itt is kevesebb lett a gyermekek száma. A 2013-as 287 fős adattal szemben 2017-ben csak 238 fő volt a 0-14 éves állandó lakosok száma.

Állandó népesség korcsoportonkénti bontásban 2013-2017. között

Év	Állandó népességből							Állandó népességből		Állandó népességből
	0-2	3-5	6-13	14	15-17	18	0-18	0-14 évesek száma		0-14 évesek száma
	évesek száma							férfi	nő	összesen
2013	48	60	156	23	77	23	387	133	154	287
2014	51	50	154	21	72	27	375	126	150	276
2015	45	46	145	25	68	24	353	118	143	261
2016	44	46	151	15	71	26	353	126	130	256
2017	42	45	131	20	59	22	319	116	122	238
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR										

a) Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A Gyvt. 5.§ n) pontja szerint: *„a veszélyeztetettség olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.”*

A Gyvt. értelmében:

68. § (1) Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások *önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi.*

(2) A gyámhatóság - a gyermekjóléti központ javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá

a) a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiatalkorút,

b) a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket,

c) a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatalkorút.

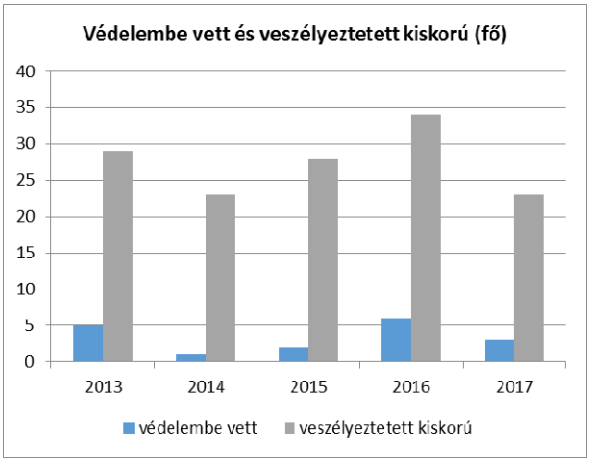
A védelembe vételt elrendelő határozat véglegessé válásától számított tizenöt napon belül a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsere a gyermekre/fiatalkorúra vonatkozóan egyéni gondozási-

nevelési tervet készít. A gyámhatóság hivatalból évente, kérelemre bármikor felülvizsgálja a védelembe vétel indokoltságát. A védelembe vétel a szülő felügyeleti jogát nem érinti.

Településünkön a veszélyeztetetett gyermekek száma a vizsgált időszakban ingadozó volt. 2013-2014. között csökkent, majd 2014-től 2016-ig évente emelkedett a veszélyeztetettek száma. 2017-re ez a szám újra csökkent.

A védelembe vett kiskorúak esetében megállapítható, hogy 2013. és 2015. között fokozatosan csökkent a számuk, ami 2016-ra növekedést, 2017-re újabb csökkenést mutatott.

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2013	5	29
2014	1	23
2015	2	28
2016	6	34
2017	3	23

A Gyvt. a következőképpen határozza meg a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetet:

*67/A. § (1) **Hátrányos helyzetű** az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:*

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

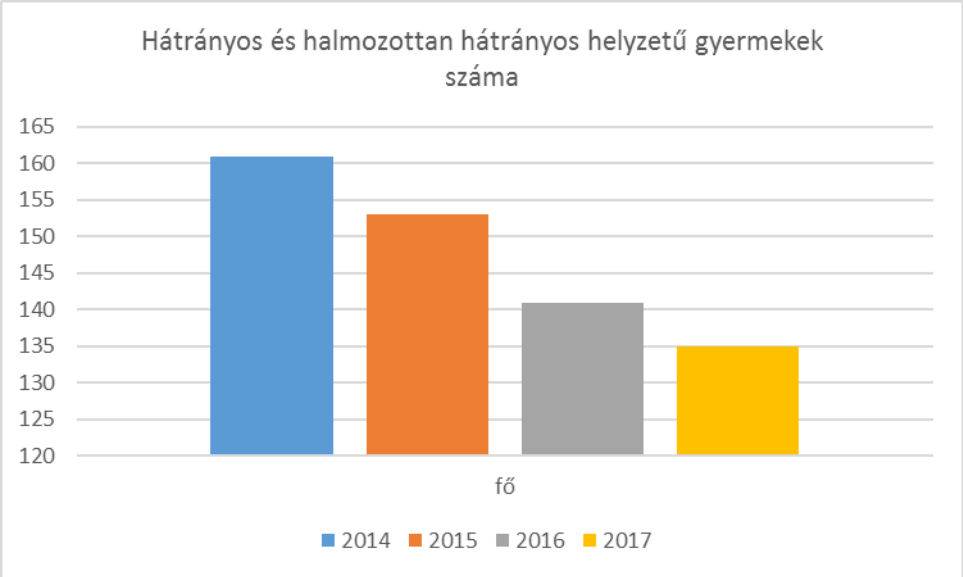
*(2) **Halmozottan hátrányos helyzetű***

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fent meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Szabolcsveresmarton 2014-ben 161 fő, 2015-ben 153 fő, 2016-ban 141 fő, 2017-ben 135 fő volt hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek; vagyis számuk évről évre csökkent az elmúlt időszakban. S míg településszinten kevesebb lett a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma, addig a nevelési-oktatási intézményekben nagyon magas volt a számuk. Az óvodában szinte minden gyermek halmozottan hátrányos helyzetű volt, az iskolában pedig tovább emelkedett ezen gyermekek száma.

b) Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A Gyvt. szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult
- ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- a természetbeni támogatásnak,
- a Gyvt.-ben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek
az igénybevételére.

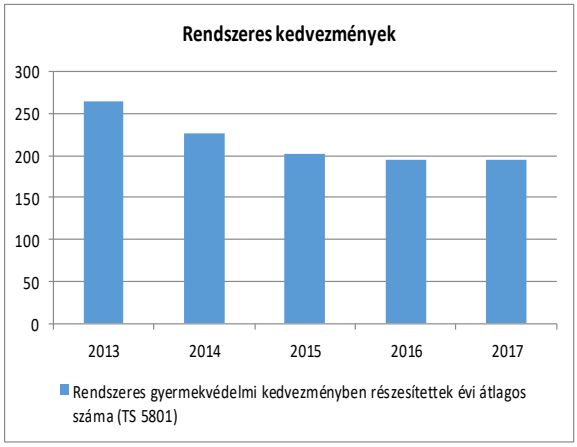
A Gyvt. 19.§ (2) bekezdése értelmében: *„A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg*
a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 145%-át, ha
aa) a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,
ab) a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
ac) a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;
b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135%-át az a) pont alá nem tartozó esetben,
feltéve, hogy az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a meghatározott értéket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak évi két alkalommal, természetbeni támogatásként Erzsébet-utalványban részesülnek, mely fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására használható fel.

Szabolcsveresmarton a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők évi átlagos száma jelentős csökkenést mutatott 2013. és 2016. között. Míg a 2013-as évben átlagosan 264 fő vette igénybe a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt, addig ez a szám 2016-ra 194 főre csökkent. 2016-ról 2017-re egy fővel nőtt a gyermekvédelmi kedvezményt igénybe vevők átlagos száma.

Év	**Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma** (TS 5801)
2013	264
2014	226
2015	202
2016	194
2017	195

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) Gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Óvodáztatási támogatás: A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki
- a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá
- gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és
- akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll

pénzbeli támogatást folyósít.

A pénzbeli támogatás folyósításának további feltétele, hogy a gyermek felett a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő, illetve ha mindkét szülő gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, mindkét szülő a gyámhatósági eljárásban önkéntes nyilatkozatot tegyen arról, hogy gyermekének hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. (Gyvt. 20/C. § (1), (2) bekezdés)

Településünkön 2013-ban és 2015-ben 25-25 fő, 2014-ben pedig 28 fő. részesült óvodáztatási támogatásban. Az óvodáztatási támogatás 2016-tól megszűnt.

Kedvezményes óvodai-iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	46	86	15	86	25	
2014	52	71	6	71	28	
2015	52	91	6	91	25	
2016	46	96	9	120		96
2017	44	87	5	115		114
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok						

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása. E cél elérésének érdekében a kormány mind központi költségvetési, mind pedig önkormányzati forrásokat is mobilizál.

A Bursa Hungarica többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál:
- a települési önkormányzatok által nyújtott támogatás;
- a megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és
- a felsőoktatási intézményi támogatás.

A Bursa Hungarica ösztöndíj intézményi részének forrása a felsőoktatási intézmények költségvetésében megjelölt elkülönített forrás, melyet a felsőoktatási intézmények folyósítanak.

Bursa Hungarica „A" típusú ösztöndíj pályázati feltételei:
- lakóhely a pályázatot meghirdető önkormányzat területén;
- hátrányos szociális helyzet;
- felsőoktatási hallgatói jogviszony igazolható megléte (a pályázati kiírásban részletezett feltételeknek megfelelően).

Bursa Hungarica „B" típusú ösztöndíja pályázati feltételei:
- lakóhely a pályázatot meghirdető önkormányzat területén;
- hátrányos szociális helyzet;
- korábban még nem nyert felvételt felsőoktatási intézménybe.

A Képviselő-testület döntése alapján az önkormányzat az elmúlt években (2013-2017. között) is csatlakozott a Bursa Hungarica ösztöndíjpályázathoz.

Az elmúlt évben összesen 11 fő részesült az ösztöndíjban, az A típusú pályázat esetén 10 fő, a B típusú pályázat esetén pedig 1 fő. Nem támogatott pályázat nem volt.

2017-ben az ösztöndíjat megpályázók megoszlása

Év	A típusú pályázat	B típusú pályázat	Nem támogatott
2017	10 fő	1 fő	0 fő

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A Gyvt. értelmében az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani:

- a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
  - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
  - tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
  - olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
  - olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
  - nevelésbe vették;

- az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
  - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
  - nevelésbe vették;

- azon rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
  - nevelésbe vették, vagy
  - utógondozói ellátásban részesül.

Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani:

- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

- az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

- a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

- a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
- további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Községünkben az óvodában ingyenesen étkezők tekintetében elmondható, hogy a 2013-as adatokhoz viszonyítva, 2014-re nőtt a jogosultak száma. A 2015-ös évben ez a szám stagnált, majd folyamatosan csökkeni kezdett.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést

- a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
- az előző pont alá nem tartozó gyermekek számára
  --a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
  --az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

Településünkön az iskolában ingyenesen étkezők és az 50%-os mértékű kedvezménnyel étkezők száma 2013-ról 2014-re kevesebb lett, majd 2015-ben és 2016-ban növekedett, végül 2017-re újra csökkent.

Nyári étkeztetést 2016-tól biztosít az önkormányzat, melyben a 2016-os évben 96-an, 2017-ben pedig 114-en részesültek.

Kedvezményes óvodai-iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	46	86	15	86	25	
2014	52	71	6	71	28	
2015	52	91	6	91	25	
2016	46	96	9	120		96
2017	44	87	5	115		114
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok						

e) Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenek felett álló érdekének elvére. A nagyobb befogadó állomásokon megjelenő, külföldi állampolgárságú gyermekek egy része nem kerül be közoktatási intézménybe, vagy aránytalan utaztatással, intézményváltás során jut csak hozzá oktatási szolgáltatáshoz. (Az

ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, A menedékkérő és menekült gyermekek és kamaszkorúak hozzáférésének javítása az oktatáshoz Közép-Európában, 2011. július)

Településünkön nem él magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek.

II.4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szabolcsveresmarton nincs szegregátum.

II.4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Településünkön a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a fogyatékossággal élő gyermekek egyaránt hozzájutnak az egészségügyi (védőnői és háziorvosi ellátás) és a szociális ellátásokhoz (gyermekjóléti szolgáltatás, családsegítés); a gyermekek napközbeni ellátásának különböző formái közül a bölcsődei, az óvodai, általános iskolai, a családi napközi ellátásokhoz, valamint alternatív napközbeni ellátásként a játszóházhoz.

Az oktatási-nevelési intézményekben biztosított számukra a fejlesztő foglalkozás, a gyermekétkeztetés és a szünidei gyermekétkeztetés is, valamint korai fejlesztésükre is lehetőség nyílik a Kisvárdában működő Csigaház Korai Fejlesztő Központban.

a) Védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Szabolcsveresmarton egy főállású védőnő dolgozik, aki a területi védőnői feladatok ellátása mellett, az óvodában és az iskolában egészségnevelési munkát is végez. Ennek keretében az óvodában három alkalommal tartott tisztasági és tetvességi vizsgálatokat, valamint a nagycsoportosok iskolaérettségi vizsgálata is megtörtént.

Az iskola-egészségügyi tevékenység keretében a gyermekeknél egészségügyi szűrővizsgálatok (testsúly, testmagasság, vérnyomás mérés; látás, színlátás, hallás vizsgálat; mellkas körfogat mérése be- és kilégzéskor stb.), tisztasági- és fejtetvességi vizsgálatok (3 alkalommal), szomatikus és mentális fejlettségi vizsgálatok, valamint csoportos egészségnevelés valósul meg. A szűrővizsgálatok minden második osztályban történnek, így a 2., 4., 6. és 8. osztályban.

A védőnő az iskola ötödik osztályában az egészséges táplálkozásról és a serdülőkori változásokról tartott előadást, melyek végén lehetőség nyílt a gyermekeket foglalkoztató kérdések megvitatására is. Hatodik osztályban felvilágosító óra keretében esett szó a serdülőkori problémákról, mint pl.: menstruáció, nemi érettség, testi-lelki változások. Hetedik és nyolcadik osztályban a káros szenvedélyek megelőzéséről (pl.: dohányzás, drog- és alkoholfogyasztás) hallhattak a gyermekek

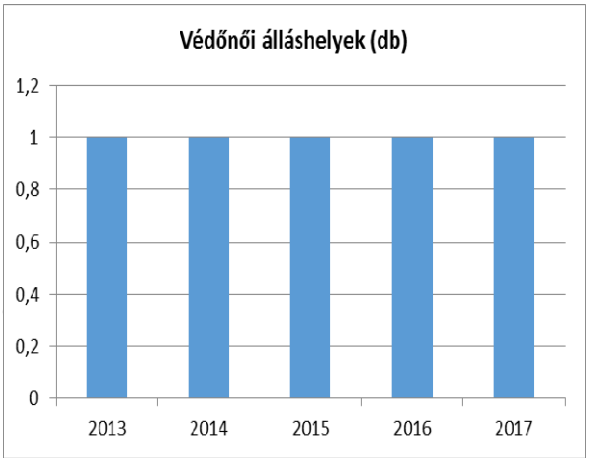
egy-egy előadást, illetve a nyolcadikosok között egy osztályfőnöki óra keretében szó esett a családtervezésről, a fogamzásgátlásról és a családi életre nevelésről.

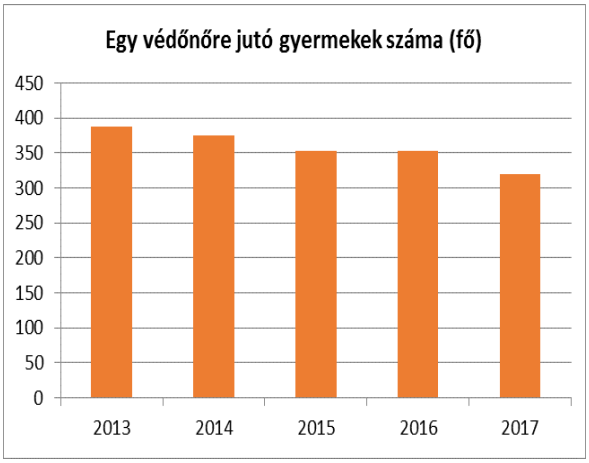
A védőnő a törvényi előírásnak megfelelően, életkorhoz kötött státuszvizsgálatokat is végez, melyek két, három, négy, hat, kilenc, tizenkét, tizenöt és tizennyolc hónapos; továbbá két, két és fél, három, négy, öt, hat és hét (ha a gyermek óvodában marad) éves korban zajlanak. A státuszvizsgálathoz nagy segítséget jelent az erre a célra kialakított státuszsarok, ahol a szükséges eszközök mellett még számtalan játék teszi kellemesebbé a gyermekek számára a várakozási időt.

A védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	1	387
2014	1	375
2015	1	353
2016	1	353
2017	1	319

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

b) Gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Szabolcsveresmarton egy vegyes háziorvosi praxis működik, tehát a háziorvos látja el a gyermekorvosi feladatokat is. A rendelőben az összes megjelenés 15-20%-át teszik ki a gyermekmegjelenések. A gyermekek körében a betegmegjelenések okai elsősorban a légzőszervi, gyomor, bélrendszeri megbetegedések voltak; 15%-os gyakorisággal fordultak elő krónikus betegségként az asztma, az epilepszia és a szénanátha, valamint egyre gyakoribb volt a viselkedészavar is.

Fogorvosi alapellátás és egészségügyi szakellátás, valamint orvosi ügyelet a 15 km-re fekvő Kisvárdán férhető hozzá a lakosok számára. A településen fiókgyógyszertár működik napi rendszerességgel, 11^{00} és 14^{00} óra között.

A gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2013	0	13860	0	2834	0
2014	0	12000	0	2150	0
2015	0	12358	0	1910	0
2016	0	14054	0	2677	0
2017	0	13557	0	2486	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés					

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korú gyermekek speciális ellátási igényeinek megfelelő ellátás (fejlesztő felkészítés, logopédiai tanácsadás) helyben biztosítva van oly módon, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kisvárdai Tagintézményének szakemberei rendszeresen járnak ki településünkre.

A speciális egészségügyi és szociális ellátáshoz a közeli Kisvárda városban juthatnak hozzá a rászorultak. A gyermekek korai fejlesztésére a Kisvárdában működő Csigaház Korai Fejlesztő Központban nyílik lehetőség, mely 2015. szeptemberében kezdte meg működését.

Az intézményben a bármilyen okból (pl.: mozgás, értelmi, szociális és egyéb képességeikben) lassabb fejlődést mutató gyermekek komplex fejlesztése valósul meg abból a célból, hogy ezek a gyermekek ledolgozhassák a betegségükből, állapotukból adódó hátrányukat.

A családok a Csigaház szolgáltatásait a szakértői bizottság (SZ-SZ-B Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, 4400 Nyíregyháza, Szarvas utca 10-12.) javaslata alapján térítésmentesen vehetik igénybe.

A Csigaház szolgáltatásai[15]***:***
- gyógypedagógiai fejlesztés,
- gyógytorna,
- konduktív terápia,

[15] http://xn--csigahzkorai-hbb.hu/szolgaltatasok/

- Dinamikus Szenzoros Integrációs Terápia (DSZIT),
- logopédiai terápia,
- Katona-féle neuroterápia,
- Dévény-féle manuálterápia,
- etetésterápia,
- autista specifikus fejlesztés,
- nyári táborok.

d) Gyermekjóléti alapellátás

A Gyvt. szerint a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások közé tartozik a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása, a gyermekek átmeneti gondozása és a Biztos Kezdet Gyerekház.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái:
- bölcsőde,
- mini bölcsőde,
- munkahelyi bölcsőde,
- családi bölcsőde,
- napközbeni gyermekfelügyelet,
- alternatív napközbeni ellátás (játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás)

A gyermekjóléti alapellátások célja: Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, valamint a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások közül az önkormányzat a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat működését, valamint a gyermekek napközbeni ellátását (pl.: 0-3 éves korú gyermekek ellátása, óvoda) biztosítja.

Az önkormányzat a 0-3 éves korú gyermekek ellátását a Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulással (4600 Kisvárda, Szent László út 7-11.) kötött megállapodás alapján biztosítja. A társuláson keresztül teszi lehetővé a 0-3 éves korosztály részére a bölcsődei, a családi napközi ellátásokat, valamint alternatív napközbeni ellátásként a játszóházat. A Társulás Bölcsődéje (4600 Kisvárda, Tompos úti lakótelep 1/B.) minden kedden és pénteken 09^{00} és 11^{00} óra között várja a Játszóházba az érdeklődőket.

Szabolcsveresmarton egy óvoda működik (Szabolcsveresmarti Óvoda) egy telephelyen, 75 férőhellyel és 3 óvodai csoporttal, ahol a gyermekeket diplomás óvodapedagógusok, képzett dajkák

és gondozónők látják el. Az óvoda nyitvatartási ideje jól illeszkedik a szülők munkaidejéhez, hiszen már reggel hét órára vihetik a gyermekeket, akik tizenhét óráig maradhatnak az intézményben.

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	75	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	07.00-17.00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	12 nap	
Személyi feltételek	**Fő**	**Hiányzó létszám**
Óvodapedagógusok száma	5	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	5	1
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés		

Az óvodai nevelés adatai

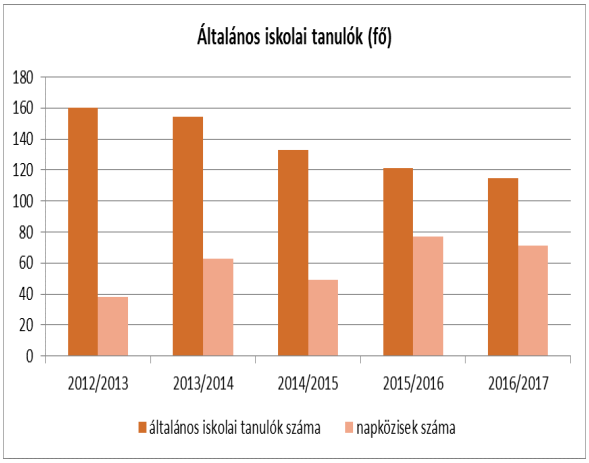
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyermekcsoportok száma gyógypedagógiai nevelésben (TS 2501)
2013	76	3	75	1	65	3
2014	74	3	75	1	60	3
2015	64	3	75	1	52	3
2016	65	3	75	1	54	3
2017	56	3	75	1	55	3
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés						

Az óvoda mellett egy nyolc osztályos általános iskola (Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskola) is működik településünkön, melynek fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ.

Az iskolába járó és a napközis tanulók számát tekintve elmondható, hogy tanévről tanévre egyre kevesebb lett. Az iskolában tanulók száma az alsó évfolyamokon kezdetben nőtt, majd csökkent, aztán újra emelkedett a számuk; míg a felső évfolyamokon tanulók száma tanévenként kevesebb lett. Az iskolát sikeresen befejezők száma is fogyó tendenciát mutatott.

Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	65	95	160	38	23,8%
2013/2014	71	83	154	63	40,9%
2014/2015	61	72	133	49	36,8%
2015/2016	67	54	121	77	63,6%
2016/2017	68	47	115	71	61,7%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

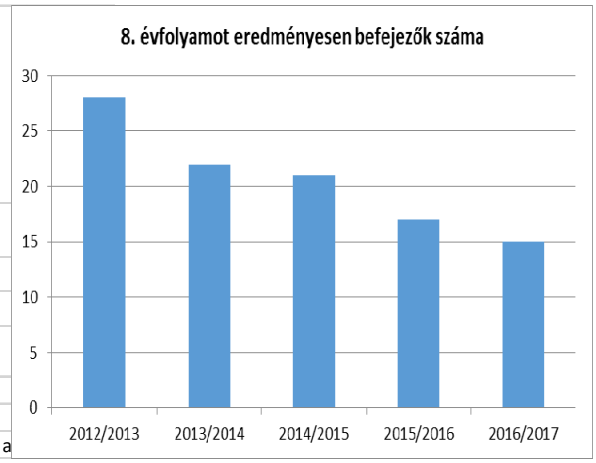

Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2012/2013	0	8	1
2013/2014	0	8	1
2014/2015	0	8	1
2015/2016	0	8	1
2016/2017	0	8	1
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2012/2013	28
2013/2014	22
2014/2015	21
2015/2016	17
2016/2017	15

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi a

2016. szeptemberétől községünkben működik még a Vári Emil Általános Iskola Kossuth Lajos Tagintézménye, mely Kisvárdához tartozik, így az ő tevékenységükre vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások közül a gyermekek átmeneti gondozása is biztosított. Az önkormányzat a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzattal a gyermekek átmeneti gondozásának biztosítására ellátási szerződést írt alá, amely jelenleg is érvényben van.

e) Gyermekvédelem

A 2016-os év mérföldkövet jelentett a gyermekvédelemben, hiszen január 01-jétől jelentős változások következtek be a területén. Ezek közül az első és legfontosabb változás, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre, ahogyan azt az Szt., a Gyvt., a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint az egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2014. évi CI. törvény előírja.

Ezen integrált tevékenységet a család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint a család- és gyermekjóléti központok látják el, melyek település szinten kötelezőek és elérhetőek. Biztosításuk a települési önkormányzatok, a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települések feladata.

A másik jelentős változás volt, hogy a Gyvt. 40/A.§-a a hatósági eljáráshoz kapcsolódó feladatokat települési szintről a család- és gyermekjóléti központok hatáskörébe helyezte át, mint például a védelembe vételt, az ideiglenes hatályú elhelyezést, a nevelésbe vételt és a családba fogadást. A Szolgálat ettől függetlenül továbbra is együttműködik az ilyen ügyben érintett családokkal, hiszen a szociális segítő tevékenységet ő végzi, védelembe vételre és ideiglenes hatályú elhelyezésre tehet javaslatot.

Jelentősebb módosítások kerültek bevezetésre a hatékonyabb jelzőrendszeri munka biztosításának érdekében is. Az új szabályozás egyértelművé tette, hogy a jelzőrendszer egyetemes, mely egyaránt kiterjed a gyermekekre és a felnőttekre.

Új elemként jelent meg a minden év március 31-ig elkészítendő jelzőrendszeri intézkedési terv, a jelzőrendszeri felelős kijelölése a több családsegítőt foglalkoztató család- és gyermekjóléti

szolgálatnál, a jelzőrendszeri tanácsadói feladatkör meghatározása a család- és gyermekjóléti központoknál.

Ezen kívül az éves szakmai tanácskozás megszervezését minden év február 28-ig kell lebonyolítani a korábbi március 31-ei határidő helyett, ahogyan azt a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 9.§ (1) bekezdés k) pontja és (5) bekezdése leírja.

Szabolcsveresmarton egyszemélyes család- és gyermekjóléti szolgálat működik, egy főállású családsegítő foglalkoztatásával. A szolgálat irodája az Egészségházban, a Védőnői Szolgálattal közös épületben található.

Az idelátogató gyermekeknek lehetőségük van játékra, hiszen számukra külön gyermeksarok van kialakítva játszó- és faliszőnyeggel, asztallal, székekkel. Itt különböző játékok és feladatlapok várják őket és teszik számukra otthonossá a helyet. A falat gyermekképek díszítik.

A szolgálat ellátottjainak köre etnikai, vallási hovatartozástól függetlenül elsősorban a 0-18 éves korú gyermekek, fiatalok és családjaik, akiknek szociális, mentálhigiénés, tanulási – és magatartási problémái vannak; valamint az ellátási területen élő, szociális és/vagy mentális, egészségügyi problémával küzdő családok, személyek. Ezen kívül bárki felkeresheti a szolgálatot, aki hasonló problémákkal küzd. A teljesen ingyenes gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatást igénybe vehetik közvetlenül (személyesen, telefonon) vagy közvetve (más intézményen keresztül).

Azon problématípusok, melyek miatt leggyakrabban a szolgálathoz fordulnak a következők:

- Anyagi nehézségek,
- Rossz szociális körülmények,
- Családi konfliktusok,
- Szülői elhanyagolás,
- Szenvedélybetegségek (pl.: alkohol, kábítószer stb.),
- Tanulási – és magatartási zavarok,
- Igazolatlan iskolai mulasztás.

A 2017. évben a Szolgálat szolgáltatásait 113 fő (35 család) vette igénybe. Közülük 84 főt (20 családot) együttműködési megállapodás alapján gondozott a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, 29 főt (15 családot) pedig egyszeri igénybevevőként.

A Gyvt. 96.§ (6) bekezdésének előírásai szerint a települési önkormányzatnak a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést kell készítenie. Ezen értékelés tartalmi követelményrendszerét a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete határozza meg.

A szolgálatnál megjelent személyek száma 2017-ben

Igénybevétel módja	Nem, életkor	0-2	3-5	6-13	14-17	18-24	25-34	35-49	50-61	62 éves/id.	Összesen	Családok száma
		éves										
Együttműködési megállapodás alapján	Férfi	3	3	7	7	4	6	9		1	40	
	Nő	1	3	10	4	3	8	11	1	3	44	
	Összesen (férfi+nő)	4	6	17	11	7	14	20	1	4	84	20
	Ebből központ által továbbított/központtól érkező				1						1	
Egyszeri igénybevevőként megjelent	Férfi	2		1	2		1	1	2		9	
	Nő			3	1		3	4	4	5	20	
	Összesen (férfi+nő)	2		4	3		4	5	6	5	29	15
	Ebből egyszeri alkalommal	2		4	3		4	5	6	5	29	
Az „Összesen" sor összege		6	6	21	14	7	18	25	7	9	113	35

f) Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön korlátozottak. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten támogató segítséget nyújt, a polgármester a Képviselő-testület által átadott hatáskörben átmeneti segélyt nyújthat a rászoruló személyek részére.

Ezen kívül a Kisvárda és Térsége Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Központja – a Gyvt. előírásainak megfelelően – gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot működtet, mely településünk lakói számára is elérhető, krízis esetén is hívható, munkaidőn túli telefonos szolgáltatást jelent.

Az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) szolgáltatásának elsőrendű célja, hogy segítséget nyújtson a kapcsolati erőszak, a gyermekbántalmazás, a prostitúció- és emberkereskedelem áldozatainak és szükség esetén gondoskodjon az elhelyezésükről.

A Telefonszolgálat állandó elérhetőséget kíván biztosítani minden bajba jutott és azonnali segítséget kérő embernek a nap minden órájában, az ország egész területén és külföldön.

Az OKIT a nap 24 órájában, Magyarországról ingyenesen elérhető a 06-80/20-55-20-as telefonszámon.[16]

g) Egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Szabolcsveresmarton a védőnő és a háziorvos által végzett iskola-egészségügyi munka során végeznek egészségfejlesztést. Sport-, szabadidős és szünidős programokat több intézmény is

[16] http://bantalmazas.hu/

szervez a település gyermekei számára. Így például az óvoda, az általános iskola, a helyi sportegyesület, a református és görögkatolikus egyházközség, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálat is.

h) Gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A szabolcsveresmarti nevelési-oktatási intézmények egy-egy tanév során, a közétkeztetés keretein belül biztosítják a gyermekétkeztetést. A közétkeztetést a Szabolcsveresmarti Óvoda konyhája biztosítja, szem előtt tartva az egészséges táplálkozás szempontjait.

Sajnos, egyre több a szűkös anyagi körülmények között élő gyermekek száma, akik számára nem természetes, hogy naponta egyszer meleg ételt kapnak. Az iskolai szünetek ideje alatt az önkormányzat 2016-tól biztosítja a szünidei étkeztetést. 2016-ban 96 fő, 2017-ben pedig 114 fő részesült szünidei gyermekétkeztetésben.

A helyi általános iskolában minden tanévenként egyre magasabb az ingyenes tankönyvellátásban részesülő gyermekek száma. 2013-ban még csak 86 tanuló kapott ingyen tankönyveket, de ez a szám 2017-re 115-re emelkedett. A vizsgált időszak egészét tekintve azonban hol nőtt, hol csökkent ezen tanulók száma.

Kedvezményes óvodai, iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	46	86	15	86	25	
2014	52	71	6	71	28	
2015	52	91	6	91	25	
2016	46	96	9	120		96
2017	44	87	5	115		114
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok						

i) Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Településünkön hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértése miatt jelzés nem érkezett.

j) Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az önkormányzat és más civil szervezetek által szervezett családi napok, a nevelési-oktatási intézmények, a család- és gyermekjóléti szolgálat, az egyházak által szervezett szabadidős

programok (pl.: Tátika, kirándulás, nyári bibliai gyermekhét, gyermekfoglalkoztató stb.) kézműves foglalkozásai, sorversenyei hozzájárultak a településen élő gyermekek szabadidejének hasznos eltöltéséhez. Ugyanakkor a családi napok keretében az érdeklődőknek lehetősége nyílt különböző szűrővizsgálatokon való részvételre, egészségek ételek megkóstolására.

II.4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az Nkntv. 47. §-a alapján a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

Az Nkntv. 4.§-ának 13. pontja szerint kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló;
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd (Nkntv. 4.§ 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4.§ 3. pont)

Aránytalan teher: ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4.§ 2. pont),

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez

az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

a) A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A szabolcsveresmarti nevelési-oktatási intézmények nevelési programjai, alapító okiratai magukba foglalják a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű; a sajátos nevelési igényű; továbbá a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók integrációját.

Az óvodaépület az iskolától elkülönítetten működik. Zömmel tágas, füves, fás zöld terület, játszóudvar veszi körül az épületet, ami megfelelő feltételeket, nyugodt körülményeket biztosít a gyermekek számára. A falufejlesztési pályázaton nyert összegből az óvodapark és játszótér bővítése megtörtént. A csoportszobák többfunkciósak, itt zajlanak az óvodai tevékenységek (játék, háromszori étkezés, délutáni pihenés és alvás).

2017-ben az 55 óvodás közül szinte mindenki halmozottan hátrányos helyzetű volt, így rájuk az óvodapedagógusok fokozottan figyeltek, próbálták a családi nevelés hiányosságait pótolni, vagy az éppen nem nevelésből adódó magatartási problémákat javítani, ellensúlyozni. Ezek a gyermekek egyéni fejlesztésben részesültek, melyről a szülőket negyedévente tájékoztatták. Az óvodában dolgozók munkáját pszichológus is segítette.

Az óvodában valamennyi óvodapedagógus végez gyermekvédelmi tevékenységet, hiszen egy-egy probléma bekövetkezésekor, észlelésekor a szülőkkel felvették a kapcsolatot, tájékoztatták a védőnőt és jelzést küldtek a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak.

Az óvoda napi kapcsolatban volt a családokkal, ennek keretében tájékoztatták a szülőket a kötelességeikről és arról, hogy ezek teljesítésének hiánya milyen következményekkel járhat. Rendszeresen végeztek családlátogatásokat, szükség esetén többször is.

Az iskolában magasabb lett a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, a rendszeres száma. A szaporodó magatartási problémák (pl.: udvari kötekedés, verekedés, szófogadatlanság, órai közbekiabálás, fegyelmezetlenség) miatt 2017. szeptemberében bevezették az Arizona programot a 3. és a 6. osztályban. Ezzel az iskola célja az volt, hogy megvédje a szabályokat betartó, tanulni és figyelni vágyó diákokat a tanórát zavaró, fegyelmezetlenül viselkedő tanulóktól. A program nem a büntetésre, sokkal inkább a tanulók saját felelősségére épít.

A program három alapszabálya:
- Minden diáknak joga van a zavartalan tanuláshoz.
- Minden tanárnak joga van a zavartalan tanításhoz.
- Mindenkinek tisztelnie kell mások jogait.

Ezek az alapelvek kifüggesztésre kerültek mind a két osztályteremben és az Arizona szobában, ahol a gyermekek leírták, miért viselkedtek fegyelmezetlenül az órán és mi okozta, hogy a nevelő kiküldte őket az óráról. Nyilatkozniuk kellett, ha vissza akartak menni az osztályba, hogy mit fognak viselkedésükben megváltoztatni.
A napköziben is egyre több volt az egyéni bánásmódot igénylő gyermek. Csoportonként 5-10 olyan tanuló is volt, aki sajátos nevelési igényű volt, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdött.

A pedagógusok tanórán és tanórán kívül is megpróbálták segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, az SNI-s és BTMN-es tanulók fejlesztését; ugyanakkor kiemelten fontosnak tartották a tehetséges, jó képességű tanulók fejlesztését.

Az intézményben a gyermekvédelmi feladatokat az osztályfőnökök mellett a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős látta el.

b) A köznevelészhez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A Szabolcsveresmarti Óvodába és a Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskolába rendszeres jár ki fejlesztőpedagógus, pszichológus. A szakemberek a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszoláglat Kisvárdai Tangintézmény munkatársaiként járnak ki a településre.

c) Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Településünkön az oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés nem történt, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció nem tapasztalható.

d) Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A vizsgált időszakban ezen alpontra vonatkozóan adat nem áll rendelkezésre.

e) Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az óvoda elsősorban kirándulásokat szervezett óvodásai számára, de mozilátogatást is végeztek.

Az iskola számtalan programot szervezett a tanulók számára, mint például diákparlamentet, farsangot, Tátikát, Tó-túrát, Kazinczy napok rendezvénysorozatot, papír- és vasgyűjtést, LEG-LEG-LEG-et és nagyobb ünnepekhez kapcsolódó rendezvényeket (pl.: a Mikulás ünnepség, Karácsonyi ünnepély, október 23., adventi gyertyagyújtás emlékműsor stb.), Erzsébet-tábort, Erzsébet-napközis tábor.

Ezeken kívül többféle szakkör (pl.: rajz, kémia, történelem) és felvételi előkészítő is működött. A művészeti oktatást a Liget Alapfokú Művészeti Iskola tanára tartotta heti 6 órában az alsósoknak, péntekenként pedig a Kis Verőcse néptánc csoportnak.

Az iskolai mindennapokat újdonságként színesítették a magyar népmese napja vetélkedő, a zenei és a takarékossági világnap rendezvényei, a KRESZ-suli program, a digitális, fenntarthatósági témahét és pénzhét programjai. A gyermekeket rendszeresen vitték tanulmányi versenyekre és moziba is.

Ezeken a rendezvényeken egyaránt részt vettek a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű; a sajátos nevelési igényű; továbbá a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók.

Az iskolás gyermekek utaztatását a tanulmányi versenyekre vagy az uszodába az önkormányzat támogatta, melyet az önkormányzati gépjárműpark fejlesztése és bővítése tett lehetővé.

II.4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	***fejlesztési lehetőségek***
A nevelési-oktatási intézményekben nőtt a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	Szabadidős programok, kirándulások szervezése a hátrányok leküzdésére
Az önkormányzatnál és az önkormányzat intézményeiben játszósarok kialakítása	Szükséges eszközök, játékok beszerzése gyűjtéssel, pályázattal

II.5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti esélyegyenlőséget Európai Uniós irányelvek és további törvények is biztosítja. Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében. A nőket és a férfiakat egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel, a szociális biztonság stb. területén.

II.5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők helyzete gazdasági és munkaerő-piaci szempontból is speciálisnak mondható, hiszen többféle szerepet töltenek be a mindennapi életben (pl.: feleség, édesanya, testvér, irodai asszisztens, munkatárs), melyekben egyszerre kell helytállniuk a családban és a munkahelyen egyaránt. A többféle szerep összehangolása rendkívül nehéz feladat, többször plusz terheket jelent a nők számára.

A GYES-ről a munkahelyre visszatérni szándékozó nőknek többféle kihívással kell megbirkózniuk, hiszen távollétük ideje alatt készségeik és ismereteik elavulttá válhatnak, így ismereteik frissítésére és bővítésére lehet szükség.

A munkahelyre való visszatérés szempontjából nagyobb hátrányban vannak a gyermeküket, gyermekeiket egyedülállóként nevelők, és/vagy a pályakezdőként kevés munkatapasztalattal rendelkezők.

a) Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

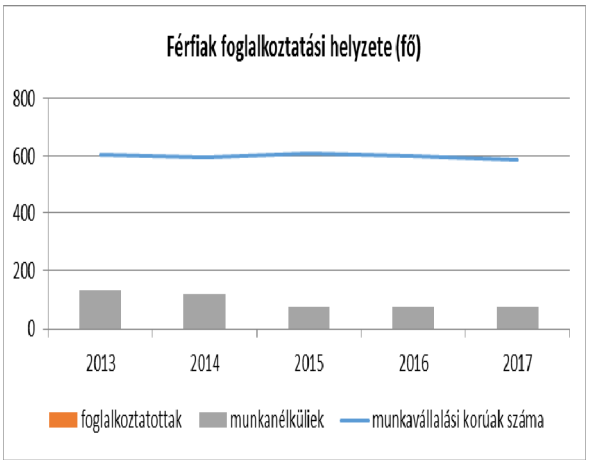
Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, a családi állapotot, az anyaságot és a terhességet is.

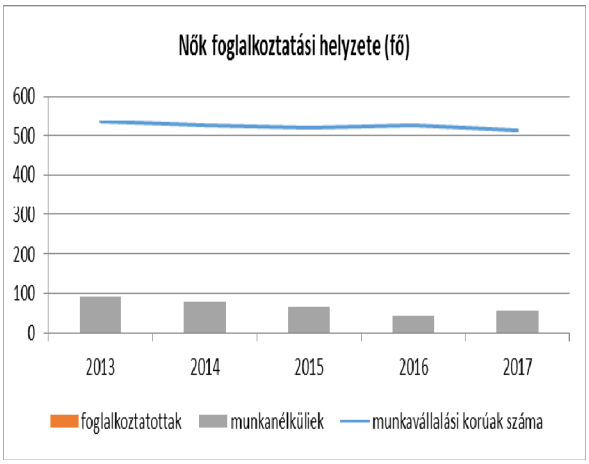
Szabolcsveresmarton a foglalkoztatott nőkre és férfiakra vonatkozóan nem állnak adatok a rendelkezésünkre. Az viszont az alábbi táblázatból megállapítható, hogy a munkanélküliek száma 2013-2016. között mindkét nemnél fokozatosan csökkent, de 2016-ról 2017-re újra emelkedett. A munkavállalási korú férfiak körében a munkanélküliek aránya 12,3%-22% mozgott; a legmagasabb volt 2013-ban, legalacsonyabb 2016-ban.

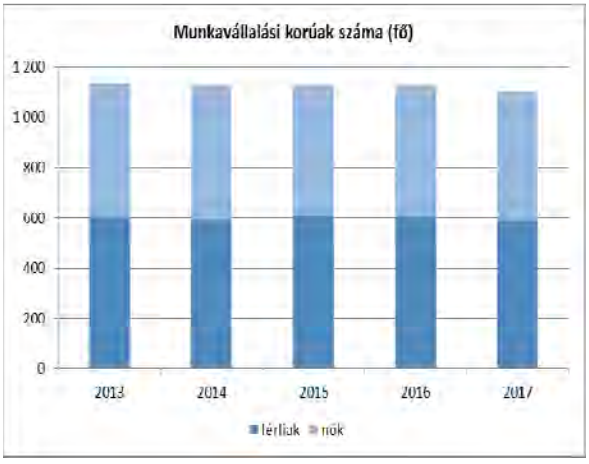
A munkavállalási korú nők körében a munkanélküliek aránya 8-17% között változott, mely szintén a 2013. évben volt a legmagasabb és a 2016. évben a legalacsonyabb. Ebből is látható, hogy a nők esetében a munkanélküliek aránya kisebb volt a munkavállalási korúak között, mint a férfiaknál.

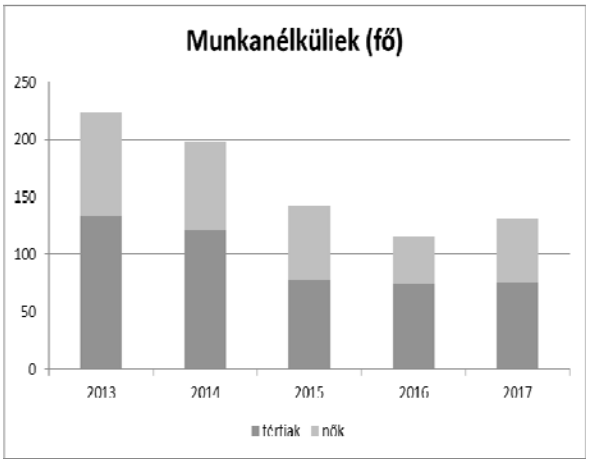
Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0804)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	603	534			133	91
2014	595	527			121	78
2015	608	520			77	65
2016	601	525			74	42
2017	589	514			75	56
Forrás: TeIr és helyi adatgyűjtés						

b) Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

2013-2017. között többféle képzés valósult meg településünkön (pl.: alapkompetencia fejlesztés, „Kulcskompetenciák fejlesztése+Háztartási ismeretek II.”, parkgondozó, hegesztő, IKER1-IKER2 képzések).

Ezeken kívül a közeli Kisvárdán is indultak képzések (pl.: betanított parkgondozó, faipari gépkezelő, konyhai kisegítő, motorfűrész-kezelő, zsaluzóács, munkavédelmi technikus, település karbantartó, vállalkozóvá válásra felkészítő, kisteljesítményű kazánfűtő képzés).

A tanfolyamokon többségben férfiak vettek részt, bár ez annak is volt köszönhető, hogy túlnyomóan „férfias képzések" indultak. A nők az alapkompetencia, a kulcskompetencia, a parkgondozó, az IKER1-IKER2, a munkavédelmi technikus és a hegesztő (1 fő) képzésen vettek részt. Kifejezetten csak nőknek meghirdetett, foglalkoztatást segítő képzési programok általánosságban nem vagy csak kis számban indulnak.

c) Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők elhelyezkedési esélyeit csökkenti az alacsony iskolai végzettség, a származás, az etnikai hovatartozás, a hátrányos helyzetű kistérségben való élés. Különösen nehéz helyzetben vannak azok, akiknek esetében ezen tényezők többségében vagy együttesen jelentkeznek.

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei minimálisak, elsősorban az önkormányzat közfoglalkoztatási programjaiban vannak foglalkoztatva vagy végzettséget nem igénylő idénymunkán (pl.: dohánytörés, csomózás stb.) vesznek részt.

d) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség).

Az elmúlt időszakban a foglalkoztatás területén jelentkező hátrányos megkülönböztetésről nem történt bejelentés.

II.5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, ugyanis elhelyezkedési esélyeiket ezen szolgáltatásbeli hiányosságok csökkentik.

Szabolcsveresmarton biztosított az óvodai és az iskolai ellátás is, viszont bölcsőde és családi napközi nem működik településünkön. Az önkormányzat a 0-3 éves korú gyermekek ellátását a kisvárdai Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulással kötött megállapodás alapján

biztosítja, lehetővé téve ezzel a 0-3 éves korosztály részére a bölcsődei, a családi napközi ellátásokat, valamint alternatív napközbeni ellátásként a játszóházat.

II.5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Az Eütv. 41. §-ának értelmében:

„41. § A család- és nővédelmi gondozás célja

a) a gyermekvállalás optimális biológiai és pszichés körülményeinek elősegítése a fogamzás előtti gondozás és genetikai tanácsadás, valamint a termékenységi ciklus alatti gondozás (a várandós anya gondozása, a magzat születés előtti gondozása, a gyermekágyas és szoptató anya gondozása) eszközeivel,

b) megismertetni az egyénekkel azokat a családtervezési ismereteket - ideértve a terhességmegszakítással járó veszélyeket is - és fogamzásgátló módszereket, amelyekkel megtervezhetik és elősegíthetik utódaik fogantatását a kívánt számban és időben, hogy a gyermekek minél jobb egészségi állapotban születhessenek meg,

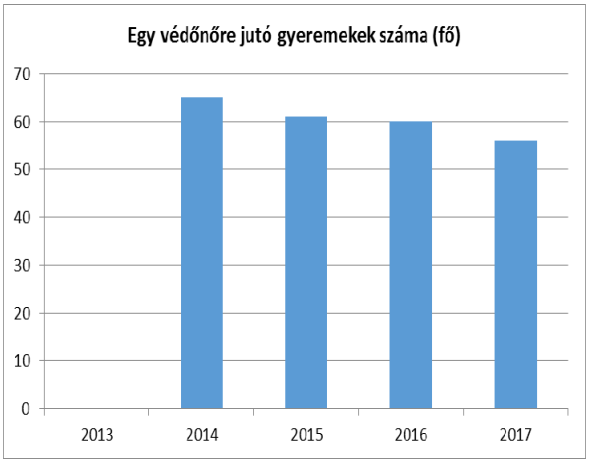
c) a nők biológiai sajátosságaihoz igazodó, fokozott védelmükhöz szükséges összetett megelőzési tevékenység, ideértve a fogamzóképesség előtti, a termékenységi ciklusok közötti, valamint a fogamzóképes kor utáni egészségvédelmet.”

A védőnő nyilvántartja a körzetében bejelentett lakcímmel rendelkező/életvitelszerűen élő várandós anyákat. Családlátogatás és tanácsadás keretében célzott és szükséglet szerinti gondozást végez. A várandós anya válsághelyzetét észlelve jelzéssel él a család- és gyermekjóléti szolgálat felé.

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, ezzel látva el a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását.

A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a családsegítővel és a háziorvossal is, így a településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak. Szabolcsveresmart tekintetében megállapítható, hogy míg 2013-2014. között stagnál a 0,3 évesek száma, addig 2014-től fokozatos csökkenést mutat. Ezzel párhuzamosan a védőnőnkénti átlagos gyermekszám is csökkent.

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	1	65	
2014	1	65	65
2015	1	61	61
2016	1	60	60
2017	1	56	56
Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés			

II.5.4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Családon belüli erőszak előfordulásáról információval nem rendelkezünk, holott a megelőzés szempontjából kiemelkedően fontos lenne az esetleges figyelmeztető jelek felismerése. Az általános tapasztalatok szerint a bántalmazott nők egy része nem mer vagy nem akar helyzetén változtatni, vagy nincs tisztában azzal, hogy a sérelmére elkövetett erőszakos cselekmények esetén kihez fordulhatna segítségért.

A háziorvosi, a védőnői, a család- és gyermekjóléti szolgálat, a nevelési-oktatási intézmények, a család környezetében élők sokat tehetnek az észlelés érdekében. A nőket érő és a családon belüli erőszak összefüggésben van a gyermekbántalmazással, az elhanyagolás jelen van a gyermekek életében.

Az érintett gyermekek családjaira jellemző, hogy többségük szociálisan hátrányos helyzetű, ahol gyakoriak a családon belüli konfliktusok, melyek elsősorban a munkahely hiánya miatti megélhetési gondokra vezethetők vissza. A megfelelő iskolai végzettség hiányában munkahelyen elhelyezkedni nem tudók sokszor szenvedélybetegek lesznek.

Az elmúlt évben a család- és gyermekjóléti szolgálat esetei között nem szerepelt bántalmazás, viszont 7 esetben gyermekek fizikai és lelki elhanyagolása miatt járt el a szolgálat.

II.5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Településünkön a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások korlátozottak, ugyanis sem anyaotthon, sem családok átmeneti otthona nem működik helyi szinten. Szükség esetén a családsegítő felveszi a kapcsolatot az ilyen jellegű szolgáltatást nyújtókkal, akik férőhely függvényében azonnali segítséget nyújthatnak.

Ezen kívül a Kisvárda és Térsége Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Központja – a Gyvt. előírásainak megfelelően – gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot működtet, mely településünk lakói számára is elérhető, krízis esetén is hívható, munkaidőn túli telefonos szolgáltatást jelent.

Az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) szolgáltatásának elsőrendű célja, hogy segítséget nyújtson a kapcsolati erőszak, a gyermekbántalmazás, a prostitúció- és emberkereskedelem áldozatainak és szükség esetén gondoskodjon az elhelyezésükről.

A Telefonszolgálat állandó elérhetőséget kíván biztosítani minden bajba jutott és azonnali segítséget kérő embernek a nap minden órájában, az ország egész területén és külföldön.

Az OKIT a nap 24 órájában, Magyarországról ingyenesen elérhető a 06-80/20-55-20-as telefonszámon.

II.5.6. A nők szerepe a helyi közéletben

A nők közéletben betöltött szerepét vizsgálva nem szabad elfelejteni, hogy az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem azért is, mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

A helyi közéletben a nők legalább annyira megtalálhatóak, mint a férfiak. Az önkormányzatnál az az önkormányzati intézményeknél a munkavállalók aránya a nők javára billen, több vezetői pozíciót nők töltenek be. Kimagasló és hosszabb távon is kiegyensúlyozott a nők szerepvállalása.

II.5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az általános tapasztalatok szerint a gyermeküket egyedül nevelő, a sokgyermekes vagy a roma nők hátrányos helyzetben vannak a munkaerő-piaci elhelyezkedés szempontjából. Helyzetüket sok esetben nehezíti, hogy helyi szinten nem biztosított a bölcsődei és a családi napközis ellátás.

II.5.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	***fejlesztési lehetőségek***
A nők alacsony képzettsége	Képzések, tanfolyamok szervezése
A nők ismeretei hiányoznak/hiányosak a családon belüli erőszakról	Szabadidős programok keretében felvilágosító előadások szervezése.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó saját jogú nyugellátás az ***öregségi nyugdíj***. Öregségi teljes nyugdíjra az jogosult, aki a születési évének megfelelő öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és legalább húsz év szolgálati idővel rendelkezik.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátások:

- az özvegyi nyugdíj,
- az árvaellátás,
- a szülői nyugdíj,
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások és
- az özvegyi járadék.

- ***Özvegyi nyugdíj***at a házastárs, az elvált házastárs és az élettárs kaphat.

- ***Árvaellátás***ra az a gyermek jogosult - ideértve a házasságban vagy az élettársi közösségben együtt élők egy háztartásban közösen nevelt gyermeket is -, akinek szülője megfelel az elhunyt házastársra meghatározott feltételeknek.

- ***Szülői nyugdíjr***a az a szülő jogosult, akinek a gyermeke megfelel az elhunyt házastársra meghatározott feltételeknek, ha
  - a szülő a gyermekének halálakor megváltozott munkaképességű, vagy a hatvanötödik életévét betöltötte, és
  - a szülőt a gyermeke a halálát megelőző egy éven át túlnyomó részben eltartotta.

- ***Baleseti hozzátartozói nyugellátás:*** A hozzátartozók részére baleseti hozzátartozói nyugellátás akkor jár, ha a sérült az üzemi baleset következtében meghalt.

- ***Özvegyi járadék:*** A magánnyugdíjpénztárból a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe visszalépett - ide értve azt az esetet is, ha a tagsági jogviszony az Mpt. 24. § (15) bekezdése alapján szűnt meg - elhunyt jogszerző után az özvegyi nyugdíj jogosultsági feltételeinek megfelelő személy - özvegyi nyugdíj helyett - özvegyi járadékra jogosult, ha annak összege magasabb, mint az özvegyi nyugdíj összege. Özvegyi járadék fizetése esetén özvegyi nyugdíj nem folyósítható.

Az Szt. szerint az ***időskorúak járadéka*** a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás.

A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-át,
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-át,

- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-át.

II.6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

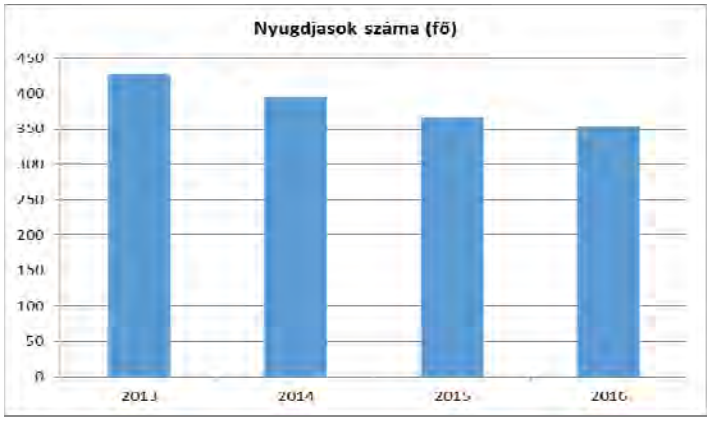
Magyarországon a népesség fogyásával párhuzamosan megfigyelhető a lakosság elöregedése. Egyre kevesebb gyermek születik, az idősek száma pedig nő. A nagyarányú munkanélküliség, a közfoglalkoztatottság gyakorisága sok időskorú esetében eredményezett kis összegű nyugdíjat. Ennek következtében többségük megélhetési gondokkal küzd, mely maga után vonja az életminőség romlását és az alacsony életszínvonalat.

Az időskorra jellemző a szellemi és fizikai aktivitás csökkenése, az önellátó képességek és az érdeklődés beszűkülése, a betegségek megjelenése. Az egyedüllét miatt esetükben gyakori a depresszió és a demencia kialakulása.

Szabolcsveresmart tekintetében elmondható, hogy a nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak és nők száma 2013-2016. között csökkenő tendenciát mutat. Az összes nyugdíjas száma is évről évre kevesebb lett. Ennek egyik oka lehet a nyugdíjkorhatár emelése, valamint az idősebb korosztály korai halálozása. Ugyanakkor, ha az idősek számát összehasonlítjuk a fiatalabb lakossággal, megállapítható, hogy az idősek többen vannak, mint a gyermekkorúak.

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2013	177	251	428
2014	163	232	395
2015	150	216	366
2016	145	208	353
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

II.6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Községünkben az önkormányzat és az önkormányzati intézmények foglalkoztatásában állnak nyugdíjasok, de más településen élő nyugdíjas foglalkoztatottságára vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

b) Tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A településen nincsenek sem önkormányzati, sem a Munkaügyi Központ, sem civil és egyéb szervezetek által támogatott programok.

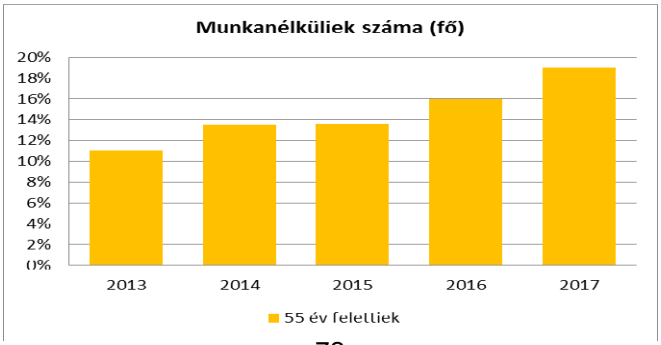
c) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz, éppen ezért csak következtethetünk annak létezésére. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket.

A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya és a közmunkaprogram lehetőséget biztosít a nyugdíj előtt álló idősebb korosztály munkavállalásában (pl.: képzések) és igyekeznek ellensúlyozni a hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás területén.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	224	25	11%	117	23	20%
2014	199	27	13%	87	19	22%
2015	142	19	14%	53	19	36%
2016	116	19	16%	46	14	30%
2017	131	25	19%			#ZÉRÓOSZTÓ!
Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR						

II.6.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) Az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata az egészségügyi alapellátások körében gondoskodik:

- a háziorvosi ellátásról,
- a védőnői ellátásról és
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Községünkben a háziorvosi vegyes körzetet egy fő háziorvos, látja el. Fogorvosi alapellátás és egészségügyi szakellátás, valamint orvosi ügyelet a 15 km-re fekvő Kisvárdán férhető hozzá a lakosok számára. A településen fiókgyógyszertár működik napi rendszerességgel, 11^{00} és 14^{00} óra között.

A településünkön élők számára egyaránt igénybe vehetőek a prevenciós és szűrőprogramok is. Tüdőszűrésre évek óta mozgóbuszban van lehetőség évi egy alkalommal, ennek elmulasztása esetében a közeli Kisvárdában végzik ezt a szűrővizsgálatot. Méhnyakrák szűrésre a helyi védőnőnél az Egészségházban és a kisvárdai Felső-Szabolcsi Kórház nőgyógyászati szakrendelésén van lehetőség

A mammográfiai szűrés a nyíregyházi Jósa András Megyei Kórházban történik, melyre a nőket önkormányzat által fizetett autóbusz szállítja. Az utóbbi években prosztatavizsgálatra az önkormányzati kisbuszok szállítják az érdeklődő férfiakat a kisvárdai kórházba.

Az Szt. szerint a szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulók részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Településünkön a szociális alapszolgáltatásokat a Szabolcsveresmarti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Szabolcsveresmarti Református és Görögkatolikus Egyházközség nyújt. A család- és gyermekjóléti szolgálat gyermekjóléti szolgáltatást, családsegítést; az egyházak házi segítségnyújtást, étkeztetést, nappali ellátást biztosít.

Az idősek számára nyújtott szociális alapszolgáltatások:

- ***Családsegítés:*** A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok

megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

- ***Házi segítségnyújtás:*** Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében szociális segítést vagy - a szociális segítés tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani.

Szociális segítés keretében biztosítani kell:

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- háztartási tevékenységben való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítését.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell:

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- a szociális segítés szerinti feladatokat.

- ***Étkeztetés:*** Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékosságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

- ***Nappali ellátás:*** A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,
- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

Településünkön tehát az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése biztosított, kivéve az egészségügyi szakellátást, mivel az a közeli Kisvárdán van biztosítva.

Az időskorúak nappali ellátásának tekintetében elmondható, hogy 2013-ban még nem működött községünkben ilyen ellátás, 2014-ben 30-an vették igénybe ezt a szolgáltatást a 213 fő 65 év feletti lakosból. Az évek előrehaladtával a nappali ellátásban részesülők száma egyre kevesebb lett.

64 évnél idősebb népesség és a nappali ellátásban részesülők száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2013	204		0%
2014	213	30	14%
2015	211	24	11%
2016	214	19	9%
2017	217	17	8%
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

Amennyiben az idős, rászoruló személyekről életkoruk, egészségi állapotuk, szociális helyzetük miatt az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, akkor szükségessé válik az állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási forma igénybevétele.

Az Szt. szerint a szakosított ellátást az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, a támogatott lakhatás, az egyéb speciális szociális intézmény nyújtja.

Szabolcsveresmarton szakosított ellátás nem működik, így ennek hiányában a környező települések hasonló intézményeiben vagy az idősek családtagjainál helyezhetők el a rászorulók.

b) Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférést a Faluház biztosítja az idős emberek számára. Az épület megközelíthetősége akadálymentes. A Faluházban működő Őszirózsa nyugdíjasklub rendszeres és sokszínű kulturális programokat biztosít az érdeklődők számára. Ilyen például a mozi, a színház, a múzeum és a könyvtár látogatás, a közművelődési intézmények rendezvényein és a sportrendezvényeken való részvétel.

Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2013		1	1	8	10		
2014		1	1	5	10		
2015		1	1	6	10		1
2016		2	1	3	12		1
2017	2	2	1	4	12		1
Forrás: Helyi adatgyűjtés							

Településünkön sok idős számára gondot okoz a temetőkre való eljutás, gyalogosan nehéz számukra a közlekedés és a tömegközlekedés járatai sem elég gyakoriak a temetőre való eljutáshoz és a hazajutáshoz.

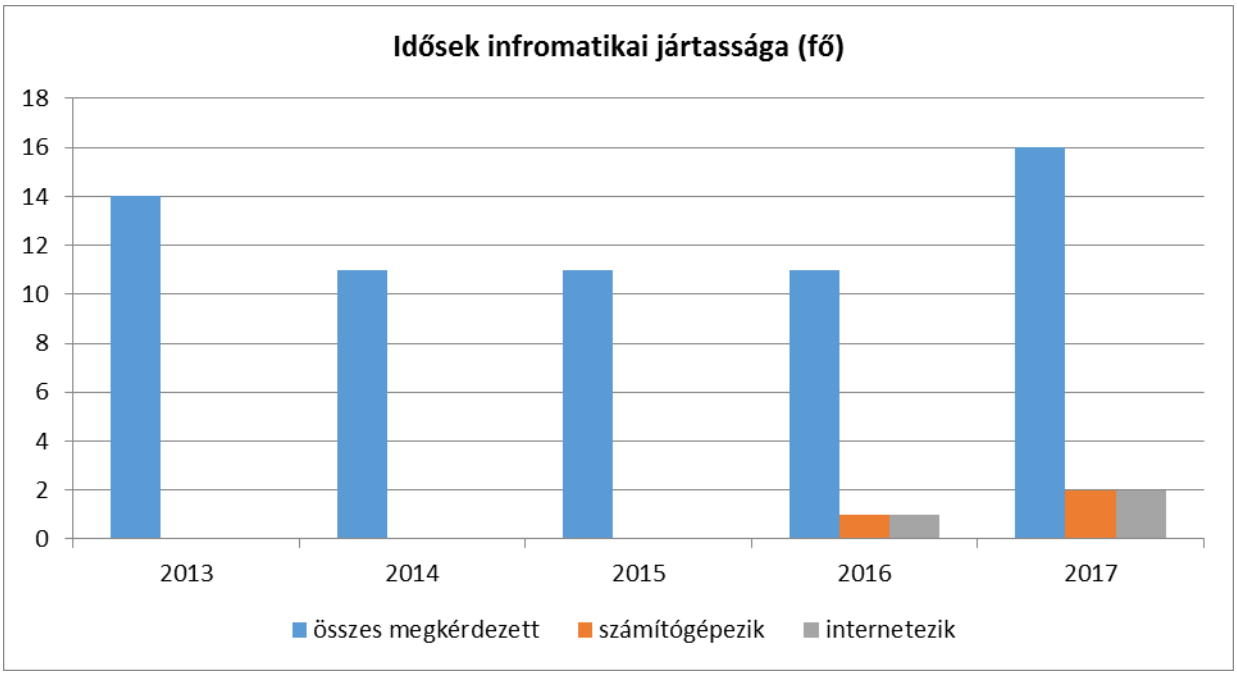
c) Idősek informatikai jártassága

Az idősek informatikai jártasságára vonatkozó információkat a nyugdíjas klub vezetője szolgáltatott. Ez alapján megállapítható, hogy nagyon kevesen rendelkeznek számítógép- és internethasználati ismeretekkel.

Itt kell megemlíteni azt is, hogy településünkön 2016-tól működik az időskori infokommunikációs program, melynek keretében az idősek elsajátíthatják a számítógép- és internethasználatot. A programban jelenleg 15 fő idős vesz részt, akikhez 3 fő oktató jár ki.

Idősek informatikai jártassága

Év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	Fő	Fő	%	Fő	%
2013	14		0,0%		0,0%
2014	11		0,0%		0,0%
2015	11		0,0%		0,0%
2016	11	1	9,1%	1	9,1%
2017	16	2	12,5%	2	12,5%
Forrás: Helyi adatgyűjtés					

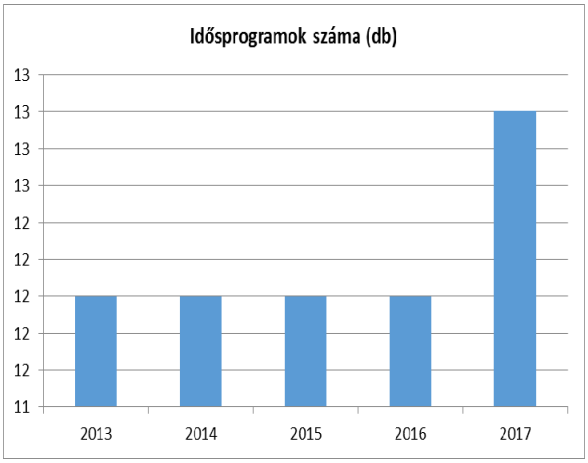
II.6.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településen működő nyugdíjas klub hetente tart foglalkozásokat, szerveznek klubtalálkozókat, nagyobb ünnepekhez kapcsolódó ünnepségeket, anyák napját, idősek napját. Tagjai rendszeresen

képviseltetik magukat a település rendezvényein, ahol általában énekes-táncos produkcióval is fellépnek.

Év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2013	12
2014	12
2015	12
2016	12
2017	13

Forrás: Helyi adatgyűjtés

II.6.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	***fejlesztési lehetőségek***
Informatikai jártasság hiánya	Informatikai képzések szervezése
Nehéz a temetőkre való eljutás	Temetőjárat kialakítása az önkormányzat gépparkjának pályázati úton történő bővítésével

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

II.7.1. A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

a) Fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékkal élők elhelyezkedésük során számos akadályba ütköznek. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is megnehezíti helyzetüket. A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékosság esetén még jelentősebb.

A Fot. 15-16. §-a értelmében:
„15. § (1) A fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.
(2) A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.
16. § Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató akkreditált munkáltatókat és a fejlesztő foglalkoztatást végző foglalkoztatókat a központi költségvetés - jogszabályban meghatározottak szerint - támogatásban részesíti.”

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki
a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki
a) rehabilitációs ellátásban részesül,
b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

A fogyatékkal élők jelenleg nincsenek foglalkoztatva településünkön közfoglalkoztatás keretében; a fogyatékkal élő, megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását településünk közelében a kisvárdai Megoldás Közhasznú Egyesület látja el.

b) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Gyakran előforduló probléma, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthetı foglalkoztatást ajánlanak neki).

A fogyatékos személyek foglalkoztatása akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, a településen belüli közlekedési akadályok miatt, különösen, ha a támogató szolgálattól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák nyilvánosságra a hátrányos megkülönböztetést.

Szabolcsveresmarton jelzés ilyen jellegű problémáról nem érkezett. Képviselő-testületünk tagjai elkötelezettek a helyi szolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítésében. Az évek során nagy küzdelmek árán sikerült teljes körűen akadálymentesíteni a helyi óvodát, az orvosi rendelőt, a Faluházat és részben Egészségházat (mozgáskorlátozott WC hiányzik.

c) Önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az Szt. szerint a szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulók részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Településünkön a szociális alapszolgáltatásokat a Szabolcsveresmarti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Szabolcsveresmarti Református és Görögkatolikus Egyházközség nyújt. A család- és gyermekjóléti szolgálat gyermekjóléti szolgáltatást, családsegítést; az egyházak házi segítségnyújtást, étkeztetést, nappali ellátást biztosítanak. Jelenleg községünkben nincs olyan fogyatékkal élő, aki a nappali ellátást igénybe venné.

A fogyatékos személyek számára nyújtott szociális alapszolgáltatások:

- ***Családsegítés:*** A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

- ***Házi segítségnyújtás:*** Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A házi segítségnyújtás keretében szociális segítést vagy - a szociális segítés tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani.

Szociális segítés keretében biztosítani kell:

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- háztartási tevékenységben való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítését.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell:

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- a szociális segítés szerinti feladatokat.

- ***Étkeztetés:*** Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékosságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

- ***Nappali ellátás:*** A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,
- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

A fogyatékkal élők önálló életvitelét támogató szolgálatás még a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és a támogató szolgáltatás, de jelenleg Szabolcsveresmarton ilyen szolgáltatások nem működnek.

- ***Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:*** A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését; a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét; szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

- ***Támogató szolgáltatás:*** A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A fogyatékos személyek számára igénybe vehető szakosított ellátások (pl.: ápolást, gondozást nyújtó intézmények; rehabilitációs intézmények; támogatott lakhatás, átmeneti elhelyezést nyújtó intézményként a fogyatékos személyek gondozóháza; fogyatékos személyek lakóotthona); községünkben nem biztosítottak.

Településünkön a Mozgáskorlátozottak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesületének Záhony és térsége helyi csoportja működik. A koordinátor tájékoztatást nyújt a mozgáskorlátozottakat érintő jogszabályi változásokról és egyéb témákról (tagfelvétel, tagok kötelezettségei, személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatások, egyéb pályázatok, LÁT, segédeszközök kölcsönzése, felíratásában való segítség). Ezzel segítve a fogyatékkal élők életkörülményeinek javítását.

II.7.2. Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Fogyatékossági támogatás: A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény szerint a fogyatékossági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni.

Közlekedési kedvezmény: a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet értelmében a szerzési és átalakítási támogatásra (a továbbiakban együtt: közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.

Parkolási igazolvány: a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet szerint parkolási igazolványra az jogosult
- aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy

- aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékosságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak (K betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékosnak („L" betűjel), értelmi fogyatékosnak („M" betűjel) vagy autistának (N betűjel, 1 számjel) minősül.

A szociális alapszolgáltatások közül jelenleg a családsegítés, a házi segítségnyújtás, az étkeztetés és a nappali ellátás érhető el a fogyatékos személyek számára Szabolcsveresmarton. A fogyatékkal élők önálló életvitelét támogató szolgálatás még a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és a támogató szolgáltatás, de jelenleg Szabolcsveresmarton ilyen szolgáltatások nem működnek.

A fogyatékos személyek számára igénybe vehető szakosított ellátások (pl.: ápolást, gondozást nyújtó intézmények; rehabilitációs intézmények; támogatott lakhatás, átmeneti elhelyezést nyújtó intézményként a fogyatékos személyek gondozóháza; fogyatékos személyek lakóotthona) községünkben nem biztosítottak.

II.7.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) Települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Szabolcsveresmarton az évek során nagy küzdelmek árán sikerült teljes körűen akadálymentesíteni a helyi óvodát és az orvosi rendelőt.

Az önkormányzat épülete, a Faluház és az Egészségház mozgáskorlátozottak számára akadálymentesen megközelíthető, viszont az Egészségház épületében nincs mozgáskorlátozottak számára kialakított WC.

Ezen intézményekben hiányoznak a látássérültek eligazodását segítő tapintható (Braille-írásos) információt is tartalmazó információs és/vagy irányjelző táblák; továbbá a hallássérültek kommunikációjának akadálymentesítésekor használható indukciós hurokerősítővel is csak az önkormányzat rendelkezik.

b) Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Településünk honlapja akadálymentesített, mely megkönnyíti a fogyatékkal élők eligazodását. A település kulturális és sportprogramjai mindenki előtt nyitottak, bár ezeken a fogyatékkal élők csak kis számban vagy egyáltalán nem vesznek részt.

c) Munkahelyek akadálymentesítettsége

Szabolcsveresmarton a munkahelyek többségénél nem megoldott az akadálymentesítés és az önkormányzati intézmények esetében is fejlesztésre vár.

Akadálymentesnek csak az az épület tekinthető, amelyben minden szerkezet, berendezési tárgy minden ember számára – beleértve az átmenetileg vagy tartósan fizikai, érzékszervi, értelmi fogyatékossággal élő embereket is – önállóan használható.

d) Közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Községünkben a közintézmények többségénél mozgássérültek számára kialakított parkolóhelyek megtalálhatók, illetve egyenletes, síkfelületű járdák is kialakításra kerültek. A tömegközlekedési buszmegállók nem akadálymentesítettek és a közpark megközelítése is nehéz lehet egyes fogyatékkal élő emberek számára.

e) Fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A célcsoport részére biztosítottak ugyanazon feltételek, mint amelyek az idősek számára biztosítottak. A szociális alapszolgáltatások közül jelenleg a családsegítés, a házi segítségnyújtás, az étkeztetés és a nappali ellátás érhető el a fogyatékos személyek számára Szabolcsveresmarton.

A fogyatékkal élők önálló életvitelét támogató szolgálatás még a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és a támogató szolgáltatás, de jelenleg Szabolcsveresmarton ilyen szolgáltatások nem működnek.

A fogyatékos személyek számára igénybe vehető szakosított ellátások (pl.: ápolást, gondozást nyújtó intézmények; rehabilitációs intézmények; támogatott lakhatás, átmeneti elhelyezést nyújtó intézményként a fogyatékos személyek gondozóháza; fogyatékos személyek lakóotthona) községünkben nem biztosítottak.

f) Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az önkormányzat és más civil szervezetek által szervezett családi napok keretében az érdeklődőknek lehetősége nyílt különböző szűrővizsgálatokon való részvételre, egészségek ételek megkóstolására.

II.7.4. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	***fejlesztési lehetőségek***
A közintézmények nem teljes körűen akadálymentesítettek	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése A hiányzó helyiségek kialakítása, eszközök beszerzése
A fogyatékkal élők kis számban vagy egyáltalán nem vesznek részt a település rendezvényein	Személyes felkereséssel történő ösztönzés a részvételre A rendezvényekre való eljutás támogatása

II.8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) A 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Településünkön a Szabolcsveresmarti Gyermekekért Alapítvány, az Őszirózsa Nyugdíjasklub és a Szabolcsveresmarti Sportegyesület, mint civil szervezetek tevékenykednek a programban leírtak szerint. A településen a történelmi egyházak közül a Református és a Görög katolikus Egyházközség fejt ki szolgáltató tevékenységet. Érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések nem működnek egyebekben a településen közfeladatot ellátva. A partnerségi megállapodások ezidáig konkrét célokkal, kimondottan pályázatokhoz kötődtek.

b) Önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzati-nemzetiségi önkormányzati együttműködést kétoldalú megállapodás szabályozza. Az együttműködés pénzügyekhez kapcsolódó adminisztrációs feladatok ellátására terjed ki; biztosítja a működés feltételeit, a községben elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést; támogatja a szellemi és tárgyi örökségük védelmét.

A képviselő-testület a roma nemzetiségi önkormányzatok munkáját a törvényi előírás függvényében segíti, bevonja a véleménynyilvánítás, a települést érintő ügyek döntéselőkészítésébe. A roma nemzetiségi önkormányzat elsősorban kulturális területen kapcsolódik a város életébe és hagyományápoló tevékenységével gazdagítja a helyi civil életet

Emellett erösnek mondható az önkormányzat-civil szervezetek-egyház-önkormányzati intézmények közötti együttműködés is, mely megnyilvánul a városban megvalósuló sikeres rendezvényekben, szabadidős gyermekprogramokban.

c) Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az önkormányzat a város érdekeit szem előtt tartva több területen is együttműködik a térség településeivel. Elsősorban szociális területen erős az együttműködés, de a kultúra területén is partneri viszony alakult ki több településsel.

d) A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A roma nemzetiségi önkormányzat programjainak szervezése és a hagyományápolás mellett érdekképviseletet is ellát, képviseli nemzetiségük érdekeit, törekszik az esélyegyenlősség megtartására. Részt vesznek a járásban szervezett nemzetiségi rendezvényeken.

e) Civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan az esélyegyenlősség elérésére törekszenek. A szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, szükség esetén társadalmi párbeszédet kezdeményeznek és lehetőségeikhez mérten támogatják a látókörükben élő rászoruló célcsoportok tagjait.

f) For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a község érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért. A vállalkozások lehetőségeikhez mérten támogatják a település rendezvényeit és a kezdeményezések mellé állnak.

II.9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Településünk rendelkezik önálló honlappal (www.szabolcsveresmart.hu), melyen a községet érintő fontosabb információk megtalálhatók. A honlapon elérhető, olvasható a 2013-2018-as időszakra vonatkozó helyi esélyegyenlőségi program, valamint annak felülvizsgálatai is.

A későbbiekben a Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának Képviselő-testülete által 2018-2023-ra elfogadott helyi esélyegyenlőségi program is feltöltésre kerül honlapunkra, mely alapján településünk lakói megismerhetik az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

Emellett a program az SZGYF honlapjának, a Helyi Esélyegyenlőségi Programok menüpontjába is feltöltésre kerül.

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A dokumentumok elkészítését megelőzte az adatgyűjtés, mely kiterjedt az önkormányzat intézményei, vezetői felé, megfogalmazódtak a településen élők problémái, az esélyegyenlőség biztosítása kapcsán felszínre kerülő akadályok.

Az adatgyűjtés során mód lehetőség nyílt megismerni a megkérdezett szervezetek jellemzőit, lehetőségeit és azt, hogy mit tesznek saját területükön az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása

Az elfogadott helyi esélyegyenlőségi program a lakosság és a különböző szervezetek számára is elérhetővé válik a település honlapján. A tervezett intézkedések érvényesülését a korábban megválasztott HEP Fórum vezetője és a munkacsoport tagjai biztosítják és a törvényi előírás szerint kétévente beszámolnak a képviselő-testületnek az esélyegyenlőségi programban foglaltak időarányos megvalósulásáról.

III. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

III.1. A HEP IT részletei

III.1.1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény- ségben élők	A település lakosságszáma csökken, elöregszik a település	A település népességmegtartó erejének javítása
	A tartós munkanélküliségből adódóan magas a mélyszegénységben élők aránya	Közfoglalkoztatás Képzések, átképzések szervezése a munkanélküliek körében
Gyermekek	A nevelési-oktatási intézményekben nőtt a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	Szabadidős programok, kirándulások szervezése a hátrányok leküzdésére
	Az önkormányzatnál és az önkormányzat intézményeiben játszósarok kialakítása	A játszósarokhoz szükséges eszközök, játékok beszerzése gyűjtéssel, pályázattal
Nők	A nők alacsony képzettsége	Képzések, tanfolyamok szervezése
	A nők ismeretei hiányoznak/hiányosak a családon belüli erőszakról	Szabadidős programok keretében felvilágosító előadások szervezése
Idősek	Informatikai jártasság hiánya	Informatikai képzések szervezése
	Nehéz a temetőkre való eljutás	Temetőjárat kialakítása az önkormányzat gépparkjának pályázati úton történő bővítésével
Fogyatékkal élők	A közintézmények nem teljes körűen akadálymentesítettek	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése A hiányzó helyiségek kialakítása, eszközök beszerzése a közintézmények akadálymentesítettségéhez
	A fogyatékkal élők kis számban vagy egyáltalán nem vesznek részt a település rendezvényein	Személyes felkereséssel történő ösztönzés a részvételre A rendezvényekre való eljutás támogatása

III.1.2. A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint **intézkedés címe, megnevezése**	Az intézkedésbe bevont **aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst**
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	A település népességmegtartó erejének javítása	**Polgármester,** jegyző, SZRNÖ elnöke, Faluház-vezető, civil szervezetek
	Közfoglalkoztatás Képzések, átképzések szervezése a munkanélküliek körében	**Polgármester,** jegyző, Faluház-vezető, Munkaügyi Központ
Gyermekek	Szabadidős programok, kirándulások szervezése a hátrányok leküzdésére	**Faluház-vezető**, Polgármester, SZRNÖ elnöke, óvodavezető, iskolaigazgató, családsegítő, lelkészek, civil szervezetek
	A játszósarokhoz szükséges eszközök, játékok beszerzése gyűjtéssel, pályázattal	**Polgármester**, jegyző, SZRNÖ elnöke, Faluház-vezető, óvodavezető, iskolaigazgató, védőnő, családsegítő, lelkészek, civil szervezetek, lakosság
Nők	Képzések, tanfolyamok szervezése	**Polgármester,** jegyző, Faluház-vezető, Munkaügyi Központ
	Szabadidős programok keretében felvilágosító előadások szervezése	**Faluház-vezető,** Polgármester, jegyző, SZRNÖ elnöke, háziorvos, védőnő, családsegítő, civil szervezetek
Idősek	Informatikai képzések szervezése	**Faluház-vezető,** Polgármester
	Temetőjárat kialakítása az önkormányzat gépparkjának pályázati úton történő bővítésével	**Polgármester**, jegyző
Fogyatékkal élők	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése A hiányzó helyiségek kialakítása, eszközök beszerzése a közintézmények akadálymentesítettségéhez	**Polgármester**, jegyző
	Személyes felkereséssel történő ösztönzés a település rendezvényein való részvételre A rendezvényekre való eljutás támogatása	**Faluház-vezető,** Polgármester, családsegítő, lelkészek, civil szervezetek

III.1.3. Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák helyzete javuló tendenciát mutat.
Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők helyzete pozitív irányban változzon.
Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek egészséges testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének biztosítását.
Folyamatosan odafigyelünk az idősek társas kapcsolatainak bővítésére és támogatásuk megoldására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkaerő-piaci elhelyezkedésükkel kapcsolatos nehézségek megoldását.
Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való hozzájutásának növelésére, környezetük minél teljeskörűbb akadálymentesítésére.

III.1.4. Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	A település népességmegtartó erejének javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A település lakosságszáma csökken, elöregszik a település
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: Településfejlesztési pályázatok figyelemmel kísérése. Középtávú cél: Pályázatok beadása. Hosszútávú cél: Sikeres pályázat esetén a munkálatok megkezdése, a lakosságszám stagnálása, további csökkenésének megállása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Komplex program kidolgozása, pályázat benyújtása a fejlesztésekre
Résztvevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Jegyző, SZRNÖ elnöke, Faluház-vezető, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 2019. március 31. Közép- és hosszútávú cél: 2022. augusztus 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A lakosságszám stagnálása, további csökkenésének megállása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Sikertelen pályázat, fejlesztések hiánya
Szükséges erőforrások	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás, partnerek

Intézkedés címe:	Közfoglalkoztatás, képzések, átképzések szervezése a munkanélküliek körében
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A tartós munkanélküliségből adódóan magas a mélyszegénységben élők aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: Pályázatok beadása Középtávú cél: Képzések, átképzések szervezése, közfoglalkoztatás fenntartása Hosszútávú cél: Magasabb iskolai végzettség megszerzése, a mélyszegénységben élők életkörülményeinek javulása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázatok beadása, képzések és átképzések szervezése, közfoglalkoztatás fenntartása, magasabb iskolai végzettség megszerzése
Résztvevők és felelős	Polgármester, jegyző, Faluház-vezető
Partnerek	Munkaügyi Központ
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 2019. március 31. Közép- és hosszútávú cél: 2020. augusztus 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Közfoglalkoztatottak száma, alternatív foglalkoztatottak száma, képzésben, átképzésben résztvevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Képzések iránti érdektelenség, létszámhiány
Szükséges erőforrások	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás

Intézkedés címe:	Szabadidős programok, kirándulások szervezése a hátrányok leküzdésére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nevelési-oktatási intézményekben nőtt a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: Szabadidős programok szervezése. Középtávú cél: Kirándulások szervezése Hosszútávú cél: A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak enyhítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szabadidős programok szervezése, kirándulások szervezése, a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak enyhítése
Résztvevők és felelős	Faluház-vezető, Polgármester, SZRNÖ elnöke, óvodavezető, iskolaigazgató, családsegítő, lelkészek
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 2019. március 31. Közép- és hosszútávú cél: 2020. augusztus 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Kevesebb magatartási probléma a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Alacsony részvétel, érdektelenség
Szükséges erőforrások	Az intézmények dolgozói, lehetőség szerint önkéntesek bevonása, pénzügyi erőforrás, tárgyi feltételek

Intézkedés címe:	A játszósarokhoz szükséges eszközök, játékok beszerzése gyűjtéssel, pályázattal
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az önkormányzatnál és az önkormányzat intézményeiben játszósarok kialakítása
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: Pályázatok beadása Középtávú cél: Játszósarkokhoz szükséges feltételek kialakítása, szükséges eszközök beszerzése, gyűjtések szervezése Hosszútávú cél: Játszósarkok kialakítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázat benyújtása, a kialakításhoz szükséges eszközök beszerzése, gyűjtések szervezése, játszósarkok kialakítása
Résztvevők és felelős	Polgármester, jegyző
Partnerek	SZRNÖ elnöke, Faluház-vezető, óvodavezető, iskolaigazgató, védőnő, családsegítő, lelkészek, civil szervezetek, lakosság
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 2019. december 31. Középtávú cél: 2020. június 30. Hosszútávú cél: 2020 augusztus 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Játszósarkok száma, gyermekek elégedettsége
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Alacsony részvétel, érdektelenség
Szükséges erőforrások	Pályázati támogatás, az intézmények dolgozói, lakosság, pénzügyi erőforrás, tárgyi feltételek

Intézkedés címe:	Képzések, tanfolyamok szervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők alacsony képzettsége
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: Igények felmérése Középtávú cél: Pályázatok beadása Hosszútávú cél: Képzések megvalósítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Igények felmérése, pályázatok beadása, képzések szervezése
Résztvevők és felelős	Polgármester, jegyző, Faluház-vezető
Partnerek	Munkaügyi Központ
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 2019. március 31. Közép- és hosszútávú cél: 2020. augusztus 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Képzéseken résztvevők száma, magasabb iskolai végzettség
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Alacsony részvétel, érdektelenség
Szükséges erőforrások	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás

Intézkedés címe:	Szabadidős programok keretében felvilágosító előadások szervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők ismeretei hiányoznak/hiányosak a családon belüli erőszakról
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: Felmérés helyi szinten a nők körében a családon belüli erőszak témájában Középtávú cél: Szabadidős programok szervezése Hosszútávú cél: A nők ismereteinek bővítése a családon belüli erőszak témájában
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Felmérés, szabadidős programok szervezése, a nők ismereteinek bővítése a családon belüli erőszak témájában
Résztvevők és felelős	Faluházvezető, családsegítő
Partnerek	Polgármester, jegyző, SZRNÖ elnöke, háziorvos, védőnő, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 2019. május 31. Közép- és hosszútávú cél: 2020. augusztus 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Kevesebb magatartási probléma a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Alacsony részvétel, érdektelenség
Szükséges erőforrások	Az intézmények dolgozói, lehetőség szerint önkéntesek bevonása, pénzügyi erőforrás, tárgyi feltételek

Intézkedés címe:	Képzések, tanfolyamok szervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Informatikai jártasság hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: Igények felmérése Középtávú cél: Pályázatok beadása Hosszútávú cél: Képzések megvalósítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Igények felmérése, pályázatok beadása, képzések megvalósítása
Résztvevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Jegyző, Faluház-vezető
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 2019. március 31. Középtávú cél: 2020. augusztus 31. Hosszútávú cél: 2022. augusztus 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Képzéseken résztvevők száma, magabiztos számítógépkezelés
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Alacsony részvétel, érdektelenség
Szükséges erőforrások	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás

Intézkedés címe:	Temetőjárat kialakítása az önkormányzat gépparkjának pályázati úton történő bővítésével
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nehéz a temetőkre való eljutás
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: Pályázatok kiírásának figyelése Középtávú cél: Pályázatok beadása Hosszútávú cél: Gépjármű beszerzése, temető-járat megszervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázatok benyújtása, hiányzó gépjármű beszerzése, temető-járat megszervezése
Résztvevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Jegyző
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 2019. március 31. Középtávú cél: 2020. augusztus 31. Hosszútávú cél: 2022. augusztus 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Gépjármű beszerzése, idősek elégedettsége
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Sikertelen pályázat, fejlesztések hiánya
Szükséges erőforrások	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás

Intézkedés címe:	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése A hiányzó helyiségek kialakítása, eszközök beszerzése a közintézmények akadálymentesítettségéhez
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A közintézmények nem teljes körűen akadálymentesítettek
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: Pályázatok kiírásának figyelemmel kísérése Középtávú cél: Pályázatok beadása Hosszútávú cél: Intézmények akadálymentesítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázatok benyújtása, intézmények akadálymentesítése
Résztvevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Jegyző
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid- és középtávú cél: 2020. március 31. Hosszútávú cél: 2022. augusztus 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Teljes körűen akadálymentesített intézmények
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Sikertelen pályázat
Szükséges erőforrások	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás

Intézkedés címe:	Személyes felkereséssel történő ösztönzés a település rendezvényein való részvételre A rendezvényekre való eljutás támogatása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élők kis számban vagy egyáltalán nem vesznek részt a település rendezvényein
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: Személyes kapcsolatfelvétel Középtávú cél: Programok szervezése Hosszútávú cél: Megnyert fogyatékkal élők érdeklődésének fenntartása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Személyes kapcsolatfelvétel, rendezvények szervezése, rendezvényekre való elszállítás, hazaszállítás
Résztvevők és felelős	Polgármester, Faluház-vezető, családsegítő,
Partnerek	Civil szervezetek, lelkészek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú cél: 2018. december 31. Középtávú cél: 2020. augusztus 31. Hosszútávú cél: 2022. augusztus 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A rendezvényeken résztvevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Elutasítás, érdektelenség
Szükséges erőforrások	Az intézmények dolgozói, pénzügyi erőforrás, tárgyi feltételek

III.2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetései-ben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	A település népességmeg-tartó erejének javítása	Csökken a település lakosságszáma, elöregszik a település	Romló társadalmi, gazdasági folyamatok megállítása, megfordítása	Gazdasági program	Komplex program kidolgozása, pályázat benyújtása a fejlesztésekre	Polgármester	2022. augusztus 31.	A lakosságszám stagnálása, további csökkenésének megállása	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás, partnerek	Pályázati támogatástól függő
2	Közfoglalkoztatás/Képzések, átképzések szervezése a munkanélküliek körében	A tartós munka-nélküliségből adódóan magas a mélyszegény-ségben élők aránya	Közfoglalkoztatás lehető legnagyobb mértékének elérése	Gazdasági program	Közfoglalkoztatás, képzések	Polgármester	2020. augusztus 31.	Közfoglalkoz-tatottak száma, alternatív foglalkoztatottak száma, képzésben, átképzésben résztvevők száma	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás	Pályázati támogatástól függő
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Szabadidős programok, kirándulások szervezése a hátrányok leküzdésére	A nevelési-oktatási intézményekben nőtt a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak enyhítése	Nevelési program, pedagógiai program, szakmai program	Szabadidős program szervezése ezen gyermekek hátrányainak enyhítésére	Faluház-vezető	2020. augusztus 31.	Kevesebb magatartási probléma a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében	Az intézmények dolgozói, lehetőség szerint önkéntesek bevonása, pénzügyi erőforrás, tárgyi feltételek	Saját erőforrás
2	Szükséges eszközök,	Az önkormányzatná	Gyermekbarát környezet	Gazdasági program	Pályázat benyújtása, a			Játszósarkok száma,	Pályázati támogatás, az	Pályázati támogatástól

	játékok beszerzése gyűjtéssel, pályázattal	l és az önkormányzat intézményeiben játszósarok kialakítása	kialakítása az önkormányzatná l és intézményeinél		kialakításhoz szükséges eszközök beszerzése	Polgármester	2020. augusztus 31.	gyermekek elégedettsége	intézmények dolgozói, lakosság, pénzügyi erőforrás, tárgyi feltételek	függő
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Képzések, tanfolyamok szervezése	A nők alacsony képzettsége	Piaci igényeknek megfelelő képzések, átképzések szervezése	Gazdasági program	Piaci igényeknek megfelelő képzések, átképzések szervezése	Polgármester	2020. augusztus 31.	Képzések, átképzések száma, képzéseken/ átképzéseken résztvevő száma	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás	Pályázati támogatástól függő
2	Szabadidős programok keretében felvilágosító előadások szervezése.	A nők ismeretei hiányoznak/hián yosak a családon belüli erőszakról	A nők ismereteinek bővülése a családi erőszakkal kapcsolatosan	Szakmai program	Szabadidős programok, felvilágosító előadások szervezése, szórólapok készítése a témában	Faluház-vezető	2020. augusztus 31.	Résztvevők száma a programokon	Az intézmények dolgozói, lehetőség szerint önkéntesek bevonása, pénzügyi erőforrás, tárgyi feltételek	Önkormányzati erőforrásból fenntartható
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Informatikai képzések szervezése	Informatikai jártasság hiánya	Magabiztos számítógéphasz nálat	Gazdasági program	Képzések szervezése	Faluház-vezető	2022. augusztus 31.	Képzéseken résztvevők száma, magabiztos számítógépkezel és	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás	Pályázati támogatástól függő
2	Temetőjárat kialakítása az önkormányzat gépparkjának pályázati úton történő bővítésével	Nehéz a temetőkre való eljutás	Idősek segítése, támogatása	Gazdasági program	Pályázatok benyújtása, hiányzó gépjármű beszerzése, temető-járat megszervezése	Polgármester	2022. augusztus 31.	Gépjármű beszerzése, idősek elégedettsége	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás	Pályázati támogatástól függő
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése	A közintézmények nem teljes körűen	Akadálymen-tesség elérése	Gazdasági program	Pályázat benyújtása, akadálymente-sítés	Polgármester	2022. augusztus 31.	Teljes körűen akadálymentesí-tett intézmények	Pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás	Pályázati támogatástól függő

	A hiányzó helyiségek kialakítása, eszközök beszerzése	akadálymentesítettek								
2	Személyes felkereséssel történő ösztönzés a részvételre A rendezvényekre való eljutás támogatása	A fogyatékkal élők kis számban vagy egyáltalán nem vesznek részt a település rendezvényein	A fogyatékkal élők rendezvényeken való részvétele	Gazdasági program	Személyes kapcsolatfelvétel, rendezvények szervezése, rendezvényekre való elszállítás, hazaszállítás	Faluház-vezető	2022. augusztus 31.	A rendezvényeken résztvevők száma	Az intézmények dolgozói, pénzügyi erőforrás, tárgyi feltételek	Önkormányzati erőforrásból fenntartható

III.3. Megvalósítás

III.3.1. A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

III.3.2. A megvalósítás folyamata

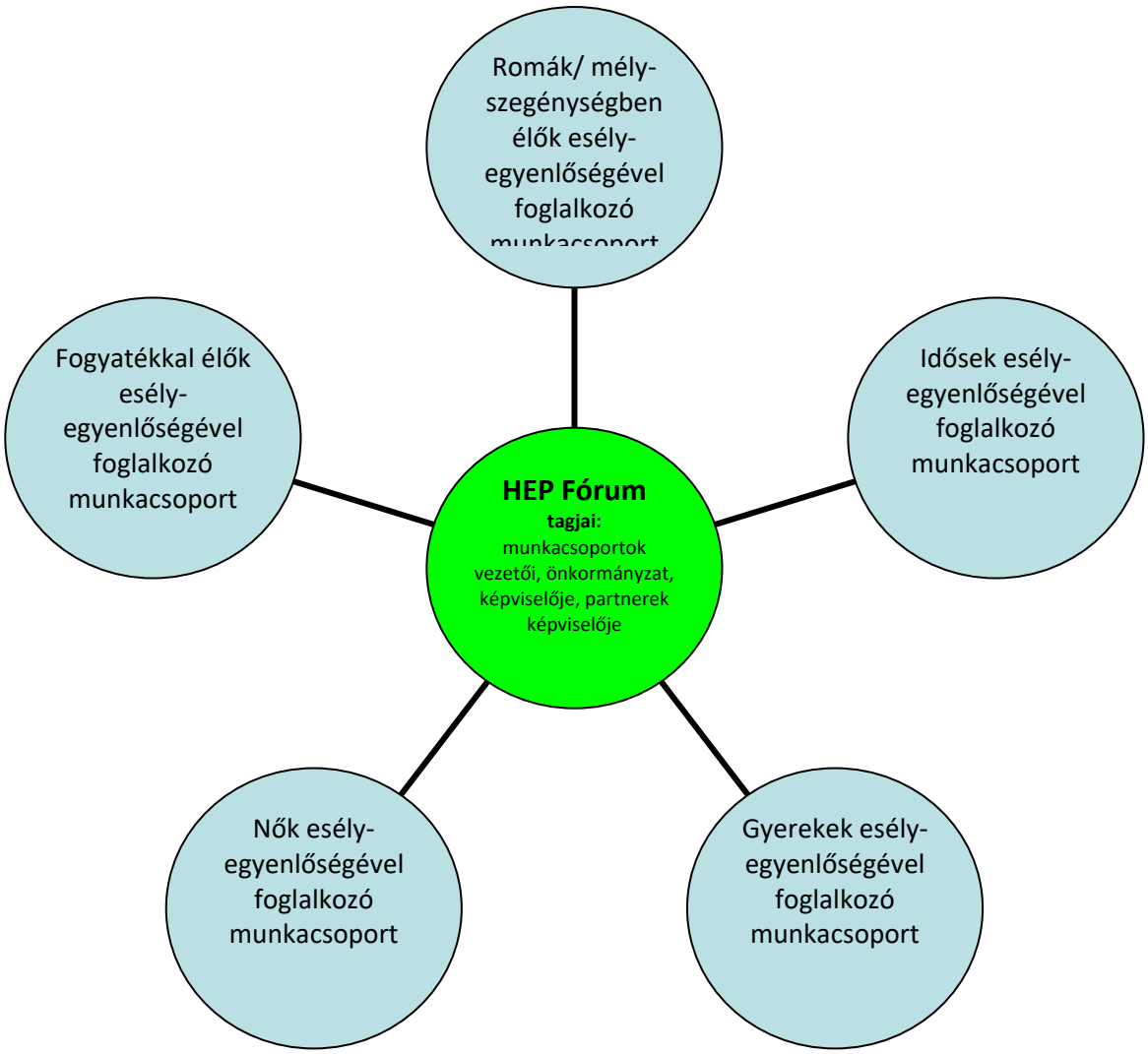
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre

- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

III.3.3. Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

III.3.4. Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel:
- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden**,** az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

III.3.5. Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az

indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

III.4. Elfogadás módja és dátuma

I. Szabolcsveresmart község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Szabolcsveresmart község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 278/2018. (09.18.) határozatával elfogadta.

Mellékletek:
1. számú melléklet a képviselő-testület határozata a HEP elfogadásáról

Szabolcsveresmart, 2018. szeptember 19.

Nagy Béla
polgármester

Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Szabolcsveresmart, 2018. szeptember 18. Partner aláírás

Tara Andrea

Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskola – Tara Andrea intézményvezető

Szabolcsveresmart, 2018. szeptember 18. Partner aláírás

Petrényi-Lecza Katalin

Szabolcsveresmarti Óvoda – Petrényi-Lecza Katalin óvodavezető

Anaderm-med Kft.
4496 Szabolcsveresmart, Kossuth út 111.
Tel.: 06-45/630-161
Háziorvosi szolg. kód: 150090203
Szolg. egyedi azon.: 596953

Szabolcsveresmart, 2018. szeptember 18. Partner aláírás

Háziorvosi Szolgálat – Dr. Tölgyesi Dávid Béla háziorvos

Szabolcsveresmart, 2018. szeptember 18. Partner aláírás

Védőnői Szolgálat – Nagy Róbertné védőnő

Szabolcsveresmart, 2018. szeptember 18. Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat – Csire Erzsébet családsegítő

Szabolcsveresmart, 2018. szeptember 18. Partner aláírás

Faluház – Gyulainé Kopasz Ágnes faluház-vezető

Szabolcsveresmart, 2018. szeptember 18. Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Református Egyházközség – Berencsi Balázs református lelkész

Szabolcsveresmart, 2018. szeptember 18. Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Görög Katolikus Egyházközség – Máté Csaba görög katolikus lelkész

Szabolcsveresmart, 2018. szeptember 18. Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Gyermekekért Alapítvány – Dolhai Zsolt elnök

SZABOLCSVERESMARTI SPORTEGYESÜLET
Szh.: 4496 Szabolcsveresmart,
Sporttelep 100 hrsz
Adószám: 18735611-1-15
Nyilv.tart.szám: 15-02-0003602

Dátum Partner aláírás

Szabolcsveresmarti Sportegyesület – Tara Sándor elnök

HEP elkészítési jegyzék[17]

NÉV[18]	HEP részei[19]										Aláírás[20]
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskola – Tara Andrea intézményvezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Szabolcsveresmarti Óvoda – Petrényi-Lecza Katalin óvodavezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Háziorvosi Szolgálat – Dr. Tölgyesi Dávid Béla háziorvos	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Védőnői Szolgálat – Nagy Róbertné védőnő	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

[17] Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással" igazolt dokumentum

[18] A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

[19] A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

[20] Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

Szabolcsveresmarti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat – Csire Erzsébet családsegítő	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Faluház – Gyulainé Kopasz Ágnes faluház-vezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	Gyulainé Kopasz Ágnes
Szabolcsveresmarti Református Egyházközség – Berencsi Balázs református lelkész	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Szabolcsveresmarti Görög Katolikus Egyházközség – Máté Csaba görög katolikus lelkész	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Szabolcsveresmarti Gyermekekért Alapítvány – Dolhai Zsolt elnök	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Szabolcsveresmarti Sportegyesület – Tara Sándor elnök	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

Szabolcsveresmarti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Csire Erzsébet

Szabolcsveresmarti Református Egyházközség Pecsétje

VERESMARTI SPORTEGYESÜLET
4496 Szabolcsveresmart,
Sportelep 100 hrsz.
Adószám: 18735611-1-15
ilv.tart.szám: 15-02-00036

Szabolcsveresmart Község Képviselő-testületének
278/2018. (09.18.)
határozata

- **Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásáról 2018-2023**

Képviselő-testület:

megtárgyalta Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásáról szóló előterjesztés és az alábbiak szerint határoz:

1. A Képviselő-testület elfogadja Szabolcsveresmart Község Esélyegyenlőségi Programját

2. A Képviselő-testület megállapítja, hogy a programban beazonosított problémák a valóságnak megfelelnek és a hozzájuk rendelt tevékenységet betartja, a feladatok megvalósítását támogatja.

3. Szabolcsveresmart Község Képviselő-testülete felhatalmazza a polgármestert - a helyi esélyegyenlőségi referens közreműködésével – jelen döntés HEP nyilvánosságra hozatalára szolgáló szoftverbe történő feltöltésére, valamint a szükséges nyilatkozatok megtételére.

Felelős: Nagy Béla polgármester
Határidő: azonnal
Szabolcsveresmart, 2018. szeptember 18.

Nagy Béla
polgármester

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata

Váriné Lunczer Enikő
jegyző